Europeiska unionens
officiella tidning

SV
L-serien

2024/2747

8.11.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/2747

av den 9 oktober 2024

om inrättande av en ram med åtgärder relaterade till krissituationer på den inre marknaden och till resiliensen på den inre marknaden och om ändring av rådets förordning (EG) nr 2679/98 (förordningen om krissituationer och resiliens på den inre marknaden)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 21, 46 och 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ([1]),

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ([2]),

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ([3]), och

av följande skäl:

(1) Tidigare kriser, särskilt inledningen av covid-19-krisen, har visat att den fria rörligheten för varor, personer och tjänster på den inre marknaden och i dess leveranskedjor kan drabbas hårt. Det kan få konsekvenser för den gränsöverskridande handeln mellan medlemsstaterna och därmed hindra den inre marknaden från att fungera väl. Under dessa kriser visade det sig dessutom att lämpliga krishanteringsverktyg och samordningsmekanismer antingen saknades, inte täckte alla aspekter av den inre marknaden eller inte gav möjlighet till snabba och ändamålsenliga insatser mot sådana kriser.

(2) I början av covid-19-krisen införde medlemsstaterna hinder för den fria rörligheten på den inre marknaden samt olika åtgärder kopplade till försörjningen av de varor och tjänster som var kritiskt viktiga eller absolut nödvändiga för att hantera krisen. Dessa hinder och åtgärder var inte alltid motiverade. De tillfälliga åtgärder som kommissionen vidtog för att återupprätta den inre marknadens funktion på grundval av de befintliga reglerna var inte tillräckliga. Unionen var inte tillräckligt väl förberedd för att kunna säkerställa effektiv tillverkning, upphandling och distribution av krisnödvändiga icke-medicinska varor, såsom personlig skyddsutrustning. De åtgärder som vidtogs för att säkerställa tillgången på krisnödvändiga icke-medicinska varor under covid-19-krisen var ett svar på den givna situationen. Covid-19-krisen visade också att informationsutbytet var bristfälligt, att det saknades tillräcklig överblick över tillverkningskapaciteten i unionen och att det fanns sårbarheter i leveranskedjorna inom unionen och i de globala leveranskedjorna.

(3) Åtgärder som utan samordning inskränkte den fria rörligheten för personer fick dessutom särskilda effekter på sektorer som är beroende av mobila arbetstagare, inbegripet arbetstagare i gränsregioner, som spelade en avgörande roll på den inre marknaden under covid-19-krisen.

(4) Det var möjligt för rådet att genom arrangemangen för integrerad politisk krishantering (IPCR) utbyta information och samordna vissa åtgärder under covid-19-krisen, samtidigt som medlemsstaterna agerade självständigt i andra situationer. Kommissionens åtgärder försenades emellertid med flera veckor på grund av att det saknades unionsomfattande beredskapsplaneringsåtgärder och att det var oklart vilken nationell myndighet som skulle kontaktas för att hitta snabba lösningar på krisens effekter på den inre marknaden. Dessutom blev det tydligt att krisens effekter på den inre marknaden skulle förvärras ytterligare om medlemsstaterna vidtog restriktiva åtgärder utan samordning. Det visade sig att det finns ett behov av arrangemang mellan medlemsstaterna och unionens

([1]) EUT C 100, 16.3.2023, s. 95.
([2]) EUT C 157, 3.5.2023, s. 82.
([3]) Europaparlamentets ståndpunkt av den 24 april 2024 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 26 september 2024.

institutioner, organ och byråer i fråga om beredskapsplanering, samordning och samarbete på teknisk nivå och informationsutbyte. Det blev också tydligt att bristen på effektiv samordning mellan medlemsstaterna förvärrade bristen på varor och medförde fler hinder för den fria rörligheten för tjänster och personer.

(5) Organisationer som företräder ekonomiska aktörer hävdade att aktörerna inte hade tillräcklig information om de inskränkningar i den fria rörligheten eller krishanteringsåtgärder som medlemsstaterna införde under covid-19-krisen. Detta berodde bland annat på bristande öppenhet från medlemsstaternas myndigheters sida, på det faktum att de ekonomiska aktörerna inte visste var sådan information fanns att tillgå, på språkliga begränsningar och på den administrativa börda som det innebar att göra upprepade förfrågningar i alla medlemsstater, särskilt med ett regelverk som ständigt förändrades. Eftersom det saknades information hindrades de ekonomiska aktörerna från att fatta välgrundade affärsbeslut om i vilken utsträckning de kunde utöva sin rätt till fri rörlighet eller fortsätta affärsverksamheten över gränserna under krisen. Tillgången till information om inskränkningar i den fria rörligheten och krishanteringsåtgärder på nationell nivå och unionsnivå måste förbättras.

(6) Trots den inledande bristen på samordning spelade reglerna för den inre marknaden en viktig roll för att mildra covid-19-krisens negativa effekter och säkerställa en snabb återhämtning av unionens ekonomi, detta genom att förhindra omotiverade och oproportionella nationella restriktioner i medlemsstaternas ensidiga hantering och genom att ge ett starkt incitament att hitta gemensamma lösningar och på så sätt främja solidaritet.

(7) Händelser i samband med covid-19-krisen har tydliggjort att unionen måste anta en samordnad strategi och vara bättre förberedd för eventuella framtida kriser, särskilt med tanke på klimatförändringarnas fortsatta effekter och därav följande naturkatastrofer samt den globala ekonomiska och geopolitiska instabiliteten. Till övriga kriser som kan kräva snabbare insatser för att förhindra att det uppstår hinder för den fria rörligheten på den inre marknaden och undvika allvarliga störningar i de leveranskedjor som är absolut nödvändiga för att upprätthålla verksamheten på den inre marknaden hör exempelvis skogsbränder, jordbävningar och storskaliga cyberangrepp. Det faktum att sådana kriser är exceptionella och plötsliga händelser av extraordinär karaktär och omfattning innebär att de rimligtvis inte kan förutses. Eftersom ingen vet vilka kriser som skulle kunna inträffa härnäst och få allvarliga effekter på den inre marknaden och dess leveranskedjor i framtiden är det nödvändigt att föreskriva ett instrument som kan tillämpas när olika slags kriser får effekter på den inre marknaden.

(8) En kris på den inre marknaden kan få effekter på denna genom att hindra dess funktion på två olika sätt. Den kan ge upphov till hinder för den fria rörligheten eller orsaka störningar i leveranskedjorna. Störningar i leveranskedjorna kan förvärra bristen på varor och tjänster på den inre marknaden och hindra produktionen, vilket leder till ytterligare handelshinder och snedvrider konkurrensen mellan medlemsstaterna och mellan privata aktörer, vilket gör att den inre marknaden fungerar sämre. Om det uppstår störningar i leveranskedjorna kan detta också leda till att det antas eller sannolikt antas olika nationella åtgärder för att hantera problemen i leveranskedjorna, vilket leder till att ett krisläge för den inre marknaden aktiveras. Denna förordning bör hantera dessa typer av effekter på den inre marknaden och införa åtgärder för att undvika hinder för den fria rörligheten eller störningar i leveranskedjorna som leder till brist på krisnödvändiga varor eller tjänster.

(9) För att undvika en onödig administrativ börda för medlemsstaterna bör incidenter som rapporteras genom de ad hoc-underrättelser för tidig varning som avses i denna förordning definieras på ett sådant sätt att de utesluter händelser som har en försumbar förutsebar inverkan på den fria rörligheten för varor, tjänster och personer, inbegripet arbetstagare, eller på leveranskedjorna för varor och tjänster som är absolut nödvändiga för upprätthållandet av centrala samhällsfunktioner eller ekonomiska verksamheter på den inre marknaden.

(10) För att säkerställa att den ram med åtgärder som fastställs i denna förordning kan få full verkan i samband med bevaknings- och krislägena för den inre marknaden bör kommissionen ges befogenhet att fastställa detaljerade arrangemang för krisberedskap, samarbete, informationsutbyte och kriskommunikation. Dessa detaljerade arrangemang, som tar formen av en beredskapsram, bör fastställa de specifika tekniska och operativa aspekterna av mekanismerna för informationsutbyte mellan kommissionen och medlemsstaterna. Beredskapsramen bör dessutom omfatta arrangemang för operativ samordning mellan kommissionen och medlemsstaterna när det gäller kriskommunikation. I detta sammanhang bör det på grundval av den information som medlemsstaterna lämnar upprättas en särskild förteckning över alla de behöriga myndigheter i de respektive medlemsstaterna som deltar i genomförandet av den ram som fastställs i denna förordning. I den förteckningen bör det i synnerhet anges vilka roller och ansvarsområden som de behöriga myndigheterna i de respektive medlemsstaterna tilldelats för bevaknings- och krislägena för den inre marknaden i enlighet med nationell rätt. Arrangemangen mellan

kommissionen och medlemsstaterna bör också omfatta säkert informationsutbyte om samråd med ekonomiska aktörer och arbetsmarknadens parter angående deras respektive initiativ och åtgärder för att mildra och hantera effekterna av en potentiell kris.

(11) De åtgärder som fastställs i denna förordning bör införas på ett enhetligt, öppet, ändamålsenligt, proportionellt och snabbt sätt, varvid vederbörlig hänsyn tas till behovet av att upprätthålla centrala samhällsfunktioner, inbegripet allmän säkerhet, trygghet, ordning eller folkhälsa. Förordningen bör inte påverka medlemsstaternas behörighet när det gäller till exempel nationell folkhälsopolitik, och den bör inte påverka medlemsstaternas ansvar att skydda den nationella säkerheten och deras befogenhet att skydda andra väsentliga statliga funktioner, inbegripet att skydda statens territoriella integritet och upprätthålla lag och ordning. Förordningen bör därför inte påverka frågor som rör nationell säkerhet och försvar.

(12) I denna förordning föreskrivs de medel som krävs för att i kristider säkerställa att den inre marknaden, de företag som bedriver verksamhet på den inre marknaden och de strategiska leveranskedjorna fortsätter att fungera, vilket inbegriper att säkerställa den fria rörligheten för varor, tjänster och personer, inbegripet arbetstagare, och att det finns tillgång på krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster för enskilda, företag och offentliga myndigheter. Genom förordningen inrättas dessutom ett forum för lämplig samordning samt lämpligt samarbete och informationsutbyte. I förordningen föreskrivs vidare de medel som krävs för att den information som företag och enskilda behöver för målinriktade insatser och lämpligt marknadsbeteende under en kris ska finnas tillgänglig och kunna inhämtas i rätt tid.

(13) När så är möjligt bör denna förordning skapa förutsättningar för att kunna förutse händelser och kriser genom att ge unionen möjlighet att bygga vidare på fortlöpande analyser av kritiskt viktiga sektorer i den inre marknadens ekonomi.

(14) Genom att stärka unionsindustrins resiliens och beredskap när det gäller kritiska råmaterial kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 ([4]) den här förordningen, som gör det möjligt för kommissionen att under ett bevaknings- eller krisläge för den inre marknaden aktivera riktade åtgärder när det uppstår ett hot mot eller en störning i försörjningen av kritiskt viktiga varor, även med avseende på kritiska råmaterial.

(15) Denna förordning bör inte överlappa den befintliga ramen för läkemedel, medicintekniska produkter eller andra medicinska motåtgärder inom ramen för EU:s hälsosäkerhetsram, inbegripet Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2022/123 ([5]), (EU) 2022/2370 ([6]) och (EU) 2022/2371 ([7]) och rådets förordning (EU) 2022/2372 ([8]) om krisberedskap och krishantering på hälsoområdet. EU:s hälsosäkerhetsram bör ha företräde framför den här förordningen när det gäller störningar i leveranskedjorna och brist på läkemedel, medicintekniska produkter eller andra medicinska motåtgärder om villkoren i den ramen är uppfyllda. Läkemedel, medicintekniska produkter eller andra medicinska motåtgärder i den mening som avses i förordningarna (EU) 2022/2371 och (EU) 2022/2372 bör därför, om de har förts upp på den förteckning som antagits enligt artikel 7.1 i förordning (EU) 2022/2372, undantas från den här förordningens tillämpningsområde, utom när det gäller bestämmelserna om fri rörlighet för varor, tjänster och personer, inbegripet arbetstagare, under en krissituation på den inre marknaden, särskilt de som är avsedda att återupprätta och underlätta den fria rörligheten.

([4]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020 (EUT L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

([5]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/123 av den 25 januari 2022 om en förstärkt roll för Europeiska läkemedelsmyndigheten vid krisberedskap och krishantering avseende läkemedel och medicintekniska produkter (EUT L 20, 31.1.2022, s. 1).

([6]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2370 av den 23 november 2022 om ändring av förordning (EG) nr 851/2004 om inrättande av ett europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar (EUT L 314, 6.12.2022, s. 1).

([7]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2371 av den 23 november 2022 om allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa och om upphävande av beslut nr 1082/2013/EU (EUT L 314, 6.12.2022, s. 26).

([8]) Rådets förordning (EU) 2022/2372 av den 24 oktober 2022 om en ram för åtgärder som ska säkerställa försörjning av krisnödvändiga medicinska motåtgärder i händelse av ett hot mot folkhälsan på unionsnivå (EUT L 314, 6.12.2022, s. 64).

(16) Denna förordning bör komplettera de arrangemang för IPCR som rådet ansvarar för enligt rådets beslut 2014/415/EU ([9]) vad gäller rådets arbete med effekterna på den inre marknaden av sektorsövergripande kriser som kräver beslut om beredskapsplanering och genomförande av bevaknings- och krisåtgärder. Denna förordning bör inte påverka tillämpningen av de IPCR-arrangemang för integrerad politisk krishantering som rådet ansvarar för enligt rådets genomförandebeslut (EU) 2018/1993 ([10]).

(17) Denna förordning bör inte påverka tillämpningen av unionens civilskyddsmekanism (civilskyddsmekanismen). Denna förordning bör komplettera civilskyddsmekanismen och vid behov stödja den när det gäller tillgången på kritiska varor och fri rörlighet för civilskyddspersonal, inbegripet deras utrustning, vid kriser som omfattas av civilskyddsmekanismens ansvarsområde.

(18) Denna förordning bör inte påverka tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 ([11]), inbegripet den allmänna ramen för tillfälligt införande eller förlängning av kontroller vid de inre gränserna och anmälningssystemet för tillfälligt återinförande av kontroller vid de inre gränserna.

(19) Denna förordning bör inte påverka tillämpningen av bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 ([12]) om krishantering enligt artiklarna 55–57 i den förordningen, genomförd genom kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/300 ([13]).

(20) Denna förordning bör inte påverka tillämpningen av den europeiska mekanismen för beredskap och insatser vid livsmedelsförsörjningskriser. Livsmedelsprodukter bör dock omfattas av bestämmelserna om fri rörlighet i denna förordning, inbegripet de som rör inskränkningar i rätten till fri rörlighet. De åtgärder som rör livsmedelsprodukter kan också ses över vad gäller deras förenlighet med andra relevanta bestämmelser i unionsrätten.

(21) Denna förordning bör inte påverka kommissionens möjlighet att på unionens vägnar inleda samråd eller samarbeta med relevanta myndigheter i länder utanför unionen i enlighet med unionsrätten, med ett särskilt fokus på utvecklingsländer, i syfte att hitta samarbetslösningar för att undvika störningar i leveranskedjorna i enlighet med internationella förpliktelser. Detta får i lämpliga fall inbegripa samordning i relevanta internationella forum.

(22) En av de utmaningar som konstaterades under covid-19-krisen var att det saknades ett nätverk för att säkerställa beredskap och informationsutbyte mellan medlemsstaterna å ena sidan och mellan medlemsstaterna och kommissionen å andra sidan. Därför bör det inrättas en styrningsmekanism som bidrar till att uppnå de mål som eftersträvas med denna förordning. Genom denna förordning bör det på unionsnivå inrättas en nämnd för krissituationer och resiliens på den inre marknaden (*nämnden*), bestående av företrädare för medlemsstaterna och med kommissionens företrädare som ordförande, för att underlätta samarbete och informationsutbyte och möjliggöra ett smidigt, effektivt och harmoniserat genomförande av denna förordning. Nämnden bör ge råd till och bistå kommissionen i specifika frågor, bland annat när det gäller ett konsekvent genomförande av denna förordning, underlätta samarbetet mellan medlemsstaterna och analysera och diskutera relevanta frågor som rör överhängande eller pågående kriser.

(23) Kommissionen bör vara ordförande i nämnden och tillhandahålla dess sekretariat. Varje medlemsstat bör utse en företrädare och en suppleant. Ordföranden bör bjuda in en företrädare för Europaparlamentet som ständig observatör. För att få relevant rådgivning om nämndens verksamhet och göra det möjligt för experter att delta på lämpligt sätt bör ordföranden kunna bjuda in experter att delta som observatörer i nämndens arbete och i specifika sammanträden, på ad hoc-basis, när deras närvaro är relevant mot bakgrund av sammanträdets dagordning. I syfte att säkerställa enhetliga och samordnade unionsinsatser vid olika kriser som kan få effekter på den inre marknadens funktion bör ordföranden också bjuda in företrädare för andra krisrelevanta organ på unionsnivå som observatörer till nämndens relevanta sammanträden. I syfte att främja internationellt samarbete bör ordföranden bjuda in företrädare för internationella organisationer och länder utanför unionen att delta i nämndens relevanta sammanträden i enlighet med relevanta bilaterala eller internationella avtal. Ordföranden bör kunna bjuda in

([9]) Rådets beslut 2014/415/EU av den 24 juni 2014 om närmare bestämmelser för unionens genomförande av solidaritetsklausulen (EUT L 192, 1.7.2014, s. 53).

([10]) Rådets genomförandebeslut (EU) 2018/1993 av den 11 december 2018 om EU-arrangemangen för integrerad politisk krishantering (EUT L 320, 17.12.2018, s. 28).

([11]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) (EUT L 77, 23.3.2016, s. 1).

([12]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet (EGT L 31, 1.2.2002, s. 1).

([13]) Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/300 av den 19 februari 2019 om upprättande av en allmän plan för hantering av kriser på området för livsmedels- och fodersäkerhet (EUT L 50, 21.2.2019, s. 55).

observatörer att bidra till diskussionerna med relevant sakkunskap, information och insikter, men observatörerna bör inte delta i utarbetandet av nämndens yttranden, rekommendationer eller råd.

(24) Nämnden bör ha särskilda uppgifter kopplade till beredskapsramen och bevaknings- och krislägena för den inre marknaden. Till dessa uppgifter hör att utbyta synpunkter med och ge råd till kommissionen när det gäller bedömningen av de kriterier som bör beaktas vid aktiveringen av de olika lägena samt när det gäller bedömningen av om de särskilda förhandsvillkor för införandet av konkreta motåtgärder har uppfyllts. Kommissionen bör ta största möjliga hänsyn till de yttranden, rekommendationer eller rapporter som nämnden antar.

(25) För att garantera att den information som mottas enligt denna förordning hålls konfidentiell uppmanas nämnden att i sin arbetsordning fastställa att dess ledamöter och observatörer inte får röja företags- och affärshemligheter och annan känslig och konfidentiell information som inhämtas eller genereras vid tillämpningen av denna förordning och att de bör respektera skyldigheter avseende tystnadsplikt som är likvärdiga med dem som gäller för kommissionens personal.

(26) För att säkerställa större öppenhet, ansvarsskyldighet och samordning, särskilt i kristider, bör Europaparlamentets behöriga utskott kunna uppmana nämndens ordförande att inställa sig inför utskottet. Europaparlamentet bör så snart som möjligt informeras om varje genomförandeakt som rådet lägger fram eller antar. Kommissionen bör beakta faktorer som kommer fram i synpunkter som förts fram i den dialog om krissituationer och resiliens som förs enligt denna förordning, inbegripet relevanta resolutioner från Europaparlamentet.

(27) För att öka deltagandet bland viktiga berörda parter, särskilt företrädare för ekonomiska aktörer, arbetsmarknadens parter, forskare och det civila samhället, bör kommissionen dessutom inrätta en plattform för berörda parter för att underlätta och uppmuntra frivilliga insatser vid krissituationer på den inre marknaden.

(28) För att säkerställa ändamålsenlig samordning och ändamålsenligt informationsutbyte i förbindelse med beredskapsramen och bevaknings- och krislägena för den inre marknaden bör medlemsstaterna utse ett centralt samordningskontor som ansvarar för kontakterna med det samordningskontor på unionsnivå som utsetts av kommissionen och med de centrala samordningskontoren i andra medlemsstater. De centrala samordningskontoren bör fungera som samordningspunkt när det gäller kontakter för relevanta behöriga myndigheter i medlemsstaterna och sammanställa uppgifter från dessa myndigheter, inbegripet, i förekommande fall, myndigheter på regional och lokal nivå. De centrala samordningskontoren bör vidare ansvara för samordning och informationsutbyte. Det bör vara möjligt för medlemsstaterna att utse en myndighet som redan fungerar som deras centrala samordningskontor. Sådana samordningskontor bör också vidarebefordra all krisnödvändig information till de gemensamma kontaktpunkterna i medlemsstaterna i realtid när så är möjligt.

(29) Denna förordning bör inte påverka kommissionens möjlighet att bedöma om det är lämpligt att införa exportrestriktioner för varor i linje med unionens internationella rättigheter och förpliktelser enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/479 ([14]).

(30) Denna förordning bör inte påverka åtgärder som vidtagits enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 ([15]).

(31) Denna förordning påverkar inte tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 ([16]) och kompletterar det direktivet, i vilket det fastställs harmoniserade minimiregler för att säkerställa att tjänster som är nödvändiga för att upprätthålla centrala samhällsfunktioner eller ekonomiska verksamheter tillhandahålls på ett obehindrat sätt på den inre marknaden, för att stärka resiliensen hos kritiska enheter som tillhandahåller kritiskt viktiga tjänster och för att förbättra det gränsöverskridande samarbetet mellan behöriga myndigheter.

(32) I syfte att öka beredskapen för och resiliensen vid potentiella framtida kriser som skulle kunna få betydande negativa effekter på den fria rörligheten för varor, tjänster och personer, inbegripet arbetstagare, eller orsaka störningar i leveranskedjorna för varor och tjänster på den inre marknaden, bör kommissionen uppmuntra och göra det lättare

([14]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/479 av den 11 mars 2015 om gemensamma exportregler (EUT L 83, 27.3.2015, s. 34).

([15]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 671).

([16]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 av den 14 december 2022 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG (EUT L 333, 27.12.2022, s. 164).

för ekonomiska aktörer att utarbeta frivilliga krisprotokoll. Ekonomiska aktörer bör fritt kunna besluta om de ska delta i sådana frivilliga krisprotokoll. Deltagande i sådana frivilliga krisprotokoll bör inte medföra en oproportionell administrativ börda. De frivilliga krisprotokollen bör ange de specifika parametrarna för de störningar som förväntas samt den specifika roll som varje deltagare tilldelas, en beskrivning av de mekanismer som aktiverar protokollen och tillhörande åtgärder. Berörda parter, inbegripet medlemsstaternas myndigheter, unionens organ och byråer och civilsamhällesorganisationer eller andra relevanta organisationer, får också delta i utarbetandet av sådana frivilliga krisprotokoll. Vid fastställandet av parametrarna för de störningar som bör beaktas bör de ekonomiska aktörerna kunna bygga vidare på sina tidigare erfarenheter av inskränkningar i den fria rörligheten och störningar i leveranskedjor som orsakats av flera kriser.

(33) För att dra nytta av erfarenheter från tidigare kriser bör kommissionen ta fram och tillgängliggöra utbildningsprogram och utbildningsmaterial för offentliga och privata aktörer, inbegripet ekonomiska aktörer. Deltagandet i sådana utbildningsprogram och i simuleringar bör även i fortsättningen vara frivilligt.

(34) Som en del av krisberedskapen bör denna förordning skapa förutsättningar för att kunna förutse händelser och kriser med avseende på vilka det är möjligt att genomföra stresstester och simuleringar med utgångspunkt i fortlöpande analyser av kritiskt viktiga sektorer i den inre marknadens ekonomi och unionens kontinuerliga framsynsarbete. Kommissionen bör särskilt utarbeta scenarier och parametrar i specifika sektorer som omfattar de särskilda riskerna i samband med en kris. För att krisberedskap ska kunna säkerställas hos samtliga aktörer är det nödvändigt att det fastställs bestämmelser om stresstester, som bör genomföras minst vartannat år. Kommissionen bör i detta sammanhang underlätta och uppmuntra utarbetandet av strategier för krisberedskap, inbegripet strategier för kriskommunikation och utbyte av information om gällande restriktioner under utmanande omständigheter. De särskilda fokussektorerna bör identifieras baserat på befintliga indikatorbaserade verktyg som övervakar förändringar i unionens leveranskedjor med syftet att identifiera potentiella problem, varvid hänsyn tas till relevanta specifika kriterier såsom handelsflöden, utbud och efterfrågan, koncentration av utbudet, produktion och produktionskapacitet i unionen och globalt i olika led i värdekedjan och det ömsesidiga beroendet mellan ekonomiska aktörer.

(35) Det bör vara möjligt att utbyta information om ad hoc-underrättelser för tidig varning via det nätverk som inrättas mellan medlemsstaternas centrala samordningskontor och samordningskontoret på unionsnivå. Sådana ad hoc-underrättelser för tidig varning bör utfärdas till kommissionen vid betydande incidenter, så att unionen bättre kan följa utvecklingen av en potentiell, överhängande eller pågående kris och på så sätt säkerställa bättre beredskap om krisen skulle uppstå eller utveckla sig.

(36) För att ta hänsyn till den exceptionella karaktären hos bevaknings- och krislägena för den inre marknaden och de potentiellt vittgående konsekvenser som ett bevaknings- eller krisläge kan få för den inre marknadens funktion bör rådet enligt artikel 291.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) undantagsvis tilldelas genomförandebefogenheter för aktiveringen av bevaknings- eller krisläget för den inre marknaden. I rådets genomförandeakt för aktiveringen av bevakningsläget för den inre marknaden bör det anges faktorer som är nära knutna till bedömningen av om de förhandsvillkor som motiverar aktiveringen har uppfyllts, närmare bestämt en bedömning av den aktuella krisens potentiella effekter på den fria rörligheten för varor, tjänster och personer, inbegripet arbetstagare, på den inre marknaden och på dess leveranskedjor, en förteckning över de kritiskt viktiga varor och tjänster som är absolut nödvändiga för upprätthållandet av centrala samhällsfunktioner eller ekonomiska verksamheter på den inre marknaden och de bevakningsåtgärder som bör vidtas. Om det för att aktivera krisläget för den inre marknaden också krävs att en förteckning över krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster eller båda delarna antas bör den förteckningen antas samtidigt som krisläget för den inre marknaden aktiveras och således vara nära knuten till denna aktivering. Av detta skäl bör rådet också tilldelas genomförandebefogenheter för antagandet av förteckningen över krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster och eventuella uppdateringar av denna förteckning. Bevaknings- eller krisläget för den inre marknaden bör kunna förlängas genom en genomförandeakt från rådet på förslag av kommissionen. Om det skulle visa sig att det inte finns något behov av att något av lägena är aktiverade bör respektive läge avaktiveras.

(37) För att kunna säkerställa att nämnden får lämplig information om en potentiell krissituation på den inre marknaden är det nödvändigt att övervakning föreskrivs. Sådan övervakning bör avse leveranskedjor eller kritiskt viktiga varor och tjänster för vilka bevakningsläget för den inre marknaden har aktiverats samt den fria rörligheten för personer som är verksamma inom produktion och försörjning av sådana varor och tjänster. Övervakningen av leveranskedjorna för kritiskt viktiga varor och tjänster bör utföras av medlemsstaternas behöriga myndigheter på grundval av begäranden om frivilligt tillhandahållande av information om faktorer som inverkar på tillgången på de utvalda kritiskt viktiga varorna och tjänsterna, såsom produktionskapacitet, tillgång till nödvändig arbetskraft, lager,

leverantörers begränsningar, möjligheter till diversifiering och ersättning, efterfrågeförhållanden och flaskhalsar. Begäran om frivilligt tillhandahållande av information i samband med sådan övervakning bör riktas till alla aktörer i den aktuella leveranskedjan för kritiskt viktiga varor och tjänster och till andra relevanta berörda parter som är etablerade på medlemsstaternas territorium. Det är särskilt viktigt att det samlas in information om störningar i den fria rörligheten från de relevanta ekonomiska aktörerna i leveranskedjorna för kritiskt viktiga varor och tjänster, eftersom brist på lämplig arbetskraft är en av de främsta orsakerna till att det uppstår störningar i leveranskedjorna. Medlemsstaternas myndigheters övervakning av störningar i den fria rörligheten för personer som är verksamma inom produktion och försörjning av varor och tjänster bör tolkas brett och omfatta arbetstagare, tjänsteleverantörer, företagsrepresentanter och andra personer som är verksamma inom forskning, utveckling och utsläppande av varor på marknaden. Medlemsstaternas behöriga myndigheter bör lämna den information som samlats in till kommissionen och nämnden via de centrala samordningskontoren. Denna information bör göra det möjligt för nämnden att ge kommissionen råd om huruvida det finns ett behov att aktivera krisläget för den inre marknaden.

(38) När det gäller nationella åtgärder som inte harmoniserats enligt denna förordning och som, när de antas och tillämpas som svar på en krissituation på den inre marknaden, har en inverkan på den fria rörligheten för varor eller personer eller friheten att tillhandahålla tjänster under krissituationer på den inre marknaden, bör medlemsstaterna säkerställa att sådana åtgärder överensstämmer till fullo med EUF-fördraget och andra bestämmelser i unionsrätten, såsom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 492/2011 ([17]) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG ([18]), 2005/36/EG ([19]), 2006/123/EG ([20]) och (EU) 2015/1535 ([21]). Om medlemsstaterna vidtar sådana åtgärder bör de vara motiverade och respektera principerna om proportionalitet och icke-diskriminering i enlighet med unionsrätten. Sådana åtgärder bör i linje med dessa principer inte heller medföra en onödig administrativ börda, och medlemsstaterna bör vidta alla tänkbara åtgärder för att begränsa den administrativa börda som uppstår till följd av åtgärder som antas som svar på en krissituation på den inre marknaden. Alla sådana åtgärder bör dessutom på lämpligt sätt ta hänsyn till situationen i gränsregionerna och de yttersta randområdena, i synnerhet för gränsarbetare. Medlemsstaterna bör häva åtgärder som vidtagits för att hantera en krissituation på den inre marknaden som inskränker den fria rörligheten så snart åtgärderna inte längre är nödvändiga. I allmänhet är nationella åtgärder som inskränker den fria rörligheten och som inte harmoniserats enligt denna förordning i princip inte längre motiverade eller proportionella när krisläget för den inre marknaden har avaktiverats och bör därför hävas.

(39) Denna förordning bör inte tolkas som att den tillåter eller motiverar inskränkningar i den fria rörligheten för varor, tjänster och personer som strider mot EUF-fördraget eller andra bestämmelser i unionsrätten. Till exempel bör det faktum att vissa inskränkningar uttryckligen förbjuds under ett krisläge för den inre marknaden inte tolkas som att sådana inskränkningar är motiverade när läget inte är aktiverat eller som att detta motiverar andra eventuella inskränkningar som är oförenliga med unionsrätten och som inte uttryckligen förbjuds genom denna förordning.

(40) I artikel 21 i EUF-fördraget fastställs unionsmedborgares rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier, om inte annat följer av de begränsningar och villkor som föreskrivs i fördragen och i bestämmelserna om genomförande av fördragen. Närmare villkor och begränsningar avseende den rätten fastställs i direktiv 2004/38/EG. I det direktivet fastställs de allmänna principer som är tillämpliga på de begränsningar och de grunder som kan åberopas för att motivera sådana åtgärder. Dessa grunder är allmän ordning, säkerhet eller hälsa. I det sammanhanget kan inskränkningar i den fria rörligheten vara motiverade om de är proportionella och icke-diskriminerande. Denna förordning är inte avsedd att föreskriva ytterligare grunder för begränsning av rätten till fri rörlighet för personer, utöver de som föreskrivs i kapitel VI i direktiv 2004/38/EG.

([17]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 492/2011 av den 5 april 2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen (EUT L 141, 27.5.2011, s. 1).

([18]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 77).

([19]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (EUT L 255, 30.9.2005, s. 22).

([20]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden (EUT L 376, 27.12.2006, s. 36).

([21]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EUT L 241, 17.9.2015, s. 1).

(41) Åtgärder som syftar till att underlätta den fria rörligheten för personer och alla övriga åtgärder som inverkar på den fria rörligheten för personer och som föreskrivs i denna förordning grundar sig på artikel 21 i EUF-fördraget och kompletterar direktiv 2004/38/EG vid krissituationer på den inre marknaden. Sådana åtgärder bör inte leda till att inskränkningar i den fria rörligheten tillåts eller motiveras i strid med fördragen eller annan unionsrätt.

(42) I artikel 45 i EUF-fördraget fastställs rätt till fri rörlighet för arbetstagare, om inte annat följer av de begränsningar och villkor som föreskrivs i fördragen och i bestämmelserna om genomförande av fördragen. Artikel 46 i EUF-fördraget utgör den rättsliga grunden för antagandet av de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra fri rörlighet för arbetstagare enligt definitionen i artikel 45 i EUF-fördraget. I denna förordning ingår bestämmelser som kompletterar de befintliga åtgärderna för att ytterligare stärka den fria rörligheten för personer, öka öppenheten och tillhandahålla administrativt bistånd vid krissituationer på den inre marknaden. Till sådana åtgärder hör inrättande och tillhandahållande av gemensamma kontaktpunkter för arbetstagare och deras företrädare i medlemsstaterna och på unionsnivå under bevaknings- och krislägena för den inre marknaden i enlighet med denna förordning.

(43) Det är lämpligt att förbjuda vissa nationella åtgärder som inskränker den fria rörligheten eller friheten att tillhandahålla tjänster och som inte bör införas under eller som svar på en krissituation på den inre marknaden, eftersom det är tydligt att de är oproportionella. Därför bör sådana eventuella åtgärder som vidtas av medlemsstaterna bedömas mot bakgrund av dessa harmoniseringsbestämmelser och inte mot bakgrund av EUF-fördraget eller annan unionsrätt.

(44) Medlemsstaterna bör i synnerhet avstå från att införa åtgärder som utgör diskriminering på grund av nationalitet eller, när det gäller företag, på grund av platsen där det har sitt säte, sitt huvudkontor eller sitt huvudsakliga verksamhetsställe.

(45) Medlemsstaterna bör avstå från att införa åtgärder som gör att personer som omfattas av rätten till fri rörlighet inte kan återvända till den medlemsstat där de är bosatta om de befinner sig i en annan medlemsstat när en kris bryter ut.

(46) Medlemsstaterna bör avstå från att vidta åtgärder som gör att personer som omfattas av rätten till fri rörlighet inte kan resa till andra medlemsstater av tvingande familjeskäl, när sådana resor under samma omständigheter är tillåtna inom den medlemsstat som vidtar åtgärden i fråga.

(47) Denna förordning bör inte hindra medlemsstaterna från att tillåta sina medborgare och invånare att återvända till deras territorium vid krissituationer på den inre marknaden. För att underlätta sådana resor bör andra medlemsstater tillåta medborgarna och invånarna i fråga att lämna deras territorium för att resa till den medlemsstat där de är medborgare eller bosatta, eller att transitera genom deras territorium för att nå den medlemsstat där de är medborgare eller bosatta.

(48) Inskränkningar i den fria rörligheten, bland annat i form av administrativa krav och förfaranden såsom förfaranden för anmälan, registrering eller godkännande, är förbjudna, såvida de inte är förenliga med unionsrätten. Om motiverade och proportionella administrativa krav och förfaranden har införts i enlighet med unionsrätten bör medlemsstaterna vid en krissituation på den inre marknaden som prioritet underlätta efterlevnaden av sådana krav och behandla sådana förfaranden för personer som är verksamma inom produktion eller försörjning av krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster. I detta syfte och när så krävs för att underlätta den fria rörligheten för sådana leverantörer eller vissa kategorier av sådana leverantörer bör kommissionen införa arrangemang, inbegripet digitala verktyg och mallar.

(49) I denna förordning fastställs skyldigheter som syftar till att säkerställa öppenhet i samband med nationella åtgärder som antas under ett krisläge för den inre marknaden och som inskränker rätten till fri rörlighet för personer. Alla sådana inskränkningar bör vara förenliga med unionsrätten, särskilt direktiv 2004/38/EG. Dessa skyldigheter bör inte påverka eventuella befintliga informations- eller anmälningsskyldigheter som fortsätter att tillämpas. Den fria rörligheten för personer är av yttersta vikt för att den inre marknaden ska fungera väl. Erfarenheterna från covid-19-krisen har visat att inskränkningar i denna rätt till fri rörlighet kan få spridningseffekter på alla de övriga grundläggande friheterna. Om det saknas information om krisrelaterade inskränkningar i den fria rörligheten för personer kan detta leda till ytterligare svårigheter för medborgare och ekonomiska aktörer i unionen att hantera sina verksamheter under en kris. För närvarande finns det inget tillämpligt system för öppenhet som skulle kunna ge medborgare i unionen och ekonomiska aktörer information om inskränkningar i den fria rörligheten för personer. Medlemsstaterna bör utan dröjsmål efter antagandet delge kommissionen och övriga medlemsstater texten till nationella lagar eller andra föreskrifter som inför inskränkningar i utövandet av rätten till fri rörlighet för personer som svar på en kris samt ändringar av dessa. Texten i fråga bör åtföljas av skälen till åtgärderna, inbegripet skäl som visar att åtgärderna är motiverade och proportionella, liksom eventuella underliggande vetenskapliga eller andra data som stöder antagandet av åtgärderna, åtgärdernas tillämpningsområde, datum för antagande och tillämpningsdatum

och deras varaktighet. För att säkerställa att unionsmedborgare och ekonomiska aktörer i unionen kan få tillförlitlig information om inskränkningar i den fria rörligheten bör medlemsstaterna så snart som möjligt ge allmänheten tydlig, heltäckande och aktuell information som förklarar åtgärderna i fråga, särskilt åtgärdernas tillämpningsområde, datum för antagande och tillämpningsdatum och deras varaktighet. Denna information bör också delges kommissionen. På grundval av detta bör kommissionen offentliggöra relevant information på en särskild webbplats som är tillgänglig på unionsinstitutionernas samtliga officiella språk.

(50) För att säkerställa att de särskilda krisåtgärder för den inre marknaden som föreskrivs i denna förordning endast används om det är absolut nödvändigt för att hantera en viss krissituation på den inre marknaden, bör det krävas att sådana åtgärder aktiveras genom genomförandeakter från kommissionen, i vilka skälen till en sådan aktivering och de krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster som omfattas av sådana åtgärder anges.

(51) För att säkerställa att genomförandeakterna är proportionella och att de ekonomiska aktörernas roll i krishanteringen respekteras på vederbörligt sätt bör kommissionen dessutom bara aktivera krishanteringsåtgärderna för den inre marknaden efter att rådet har aktiverat ett krisläge för den inre marknaden och om de ekonomiska aktörerna inte kan tillhandahålla en lösning på frivillig basis inom rimlig tid (*tvåstegsaktivering*). Behovet av att aktivera krishanteringsåtgärderna för den inre marknaden bör motiveras i varje sådan genomförandeakt, och med beaktande av den aktuella krisens särskilda omständigheter.

(52) För att det ska kunna göras exakta bedömningar av om införandet av särskilda krishanteringsåtgärder för den inre marknaden skulle kunna minska allvarlig brist på krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster eller ett överhängande hot om sådan brist under en krissituation på den inre marknaden bör kommissionen kunna begära information från relevanta ekonomiska aktörer i leveranskedjor för krisnödvändiga varor och tjänster. Sådana begäranden om information bör när så är lämpligt avse produktionskapacitet och lager av krisnödvändiga varor på produktionsanläggningar både i unionen och i länder utanför unionen som de ekonomiska aktörerna driver, har avtal med eller köper varor från, en tidsplan över eller en uppskattning av den förväntade produktionen under de följande tre månaderna för samtliga produktionsanläggningar i unionen och i länder utanför unionen som de ekonomiska aktörerna driver eller har avtal med, och uppgifter om alla relevanta störningar eller brist i leveranskedjorna. För att säkerställa att den medlemsstat där den ekonomiska aktören har sin produktionsanläggning deltar fullt ut bör kommissionen utan dröjsmål vidarebefordra en kopia av begäran om information till den medlemsstaten, och om medlemsstatens behöriga myndighet så begär bör kommissionen dela den inhämtade informationen med den medlemsstaten på ett säkert sätt.

(53) Kommissionen bör endast rikta begäranden om information till ekonomiska aktörer om den information som krävs för att kunna hantera en krissituation på den inre marknaden på ett lämpligt sätt – t.ex. information som krävs för kommissionens upphandling på medlemsstaternas vägnar eller i deras namn eller för bedömning av produktionskapaciteten hos tillverkare av krisnödvändiga varor vars leveranskedjor har utsatts för störningar – ännu inte finns tillgänglig för kommissionen och inte kan erhållas från allmänt tillgängliga källor eller med hjälp av information som tillhandahållits på frivillig basis. När kommissionen begär information genom en genomförandeakt bör den säkerställa att allmänintresset uppväger de eventuella olägenheterna för de berörda ekonomiska aktörerna. Kommissionen bör beakta den börda som en sådan begäran om information skulle kunna innebära, särskilt för mikroföretag samt små och medelstora företag (SMF), och bör fastställa svarsfristen i enlighet med detta. När en ekonomisk aktörs verksamhet potentiellt kan komma att störas avsevärt av att aktören behandlar en begäran om information bör den ekonomiska aktören ha rätt att vägra att tillhandahålla den begärda informationen. Den ekonomiska aktören bör vara skyldig att för kommissionen ange skälen för varje vägran att tillhandahålla den begärda informationen. Sådana skäl bör särskilt omfatta risken att hållas ansvarig för åsidosättande av avtalsförpliktelser att inte offentliggöra information som grundar sig på avtal som regleras av den nationella rätten i ett land utanför unionen eller risken att information om den nationella säkerheten lämnas ut när det gäller varor som eventuellt skulle kunna användas inom ramen för nationell säkerhet, vilket skulle kunna inbegripa nationella reserver.

(54) Den maximala tidsfristen för en ekonomisk aktör att besvara en begäran om information bör vara 20 arbetsdagar. Den specifika individuella tidsfristen bör fastställas från fall till fall och skulle under vissa omständigheter kunna vara kortare. Den ekonomiska aktören bör ha rätt att begära en engångsförlängning av fristen som, under förutsättning att kommissionen ger sitt uttryckliga samtycke, skulle kunna innebära att den sammanlagda tidsfristen förlängs till mer än 20 arbetsdagar. Det bör fastställas att en eventuell begäran om förlängning av tidsfristen från den ekonomiska aktören ska lämnas in till kommissionen i enlighet med de kommunikationsarrangemang som anges i det enskilda beslutet. Det bör också fastställas att den ursprungliga tidsfristen ska anses vara fullt tillämplig fram till dess att kommissionen har besvarat begäran om förlängning.

(55) När det är nödvändigt att aktivera krisläget för den inre marknaden bör detta också göra det möjligt att tillämpa vissa krishanteringsförfaranden som inför justeringar av regler om utformning, tillverkning, bedömning av överensstämmelse och utsläppande på marknaden av varor som omfattas av harmoniserade unionsregler samt av vissa regler om varor som omfattas av unionens ram för allmän produktsäkerhet. Dessa krishanteringsförfaranden bör möjliggöra att produkter som betecknas som krisnödvändiga varor snabbt kan släppas ut på marknaden i en krissituation. När det gäller harmoniserade produkter bör organ för bedömning av överensstämmelse prioritera bedömningen av överensstämmelse för krisnödvändiga varor framför eventuella pågående ansökningar för andra produkter. I de fall där förfarandena för bedömning av överensstämmelse för krisnödvändiga varor försenas i onödan bör medlemsstaternas behöriga myndigheter kunna utfärda tillstånd för sådana varor som inte har genomgått de tillämpliga förfarandena för bedömning av överensstämmelse för utsläppande på deras respektive marknad, förutsatt att de uppfyller de tillämpliga säkerhetskraven. Sådana tillstånd bör vara giltiga endast på den utfärdande medlemsstatens territorium till dess att giltigheten utvidgas till unionens territorium genom en genomförandeakt från kommissionen. Giltigheten för sådana tillstånd som avviker från förfaranden för bedömning av överensstämmelse bör vara begränsad till varaktigheten för krisläget för den inre marknaden. För att främja ökad försörjning av harmoniserade och icke-harmoniserade krisnödvändiga varor bör dessutom viss flexibilitet införas när det gäller mekanismerna för presumtion om överensstämmelse respektive presumtion om överensstämmelse med det allmänna säkerhetskravet. Vid en krissituation på den inre marknaden bör tillverkare av krisnödvändiga varor även kunna förlita sig på nationella och internationella standarder som ger en skyddsnivå som är likvärdig med de europeiska standarder till vilka hänvisningar har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*. Om det inte finns sådana europeiska standarder eller om det blir orimligt svårt att uppfylla dem på grund av störningarna på den inre marknaden bör kommissionen, enbart när det rör sig om harmoniserade krisnödvändiga varor, kunna utfärda gemensamma specifikationer som ger presumtion om överensstämmelse så att tillverkarna får färdiga tekniska lösningar.

(56) Införandet av dessa krisnödvändiga justeringar av de relevanta sektorsspecifika unionsreglerna kräver riktade justeringar av följande 16 akter: Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/14/EG ([22]), 2006/42/EG ([23]), 2010/35/EU ([24]), 2014/29/EU ([25]), 2014/30/EU ([26]), 2014/33/EU ([27]), 2014/34/EU ([28]), 2014/35/EU ([29]), 2014/53/EU ([30]) och 2014/68/EU ([31]) samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2016/424 ([32]),

([22]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/14/EG av den 8 maj 2000 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om buller i miljön från utrustning som är avsedd att användas utomhus (EGT L 162, 3.7.2000, s. 1).

([23]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG av den 17 maj 2006 om maskiner och om ändring av direktiv 95/16/EG (EUT L 157, 9.6.2006, s. 24).

([24]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/35/EU av den 16 juni 2010 om transportabla tryckbärande anordningar och om upphävande av rådets direktiv 76/767/EEG, 84/525/EEG, 84/526/EEG, 84/527/EEG och 1999/36/EG (EUT L 165, 30.6.2010, s. 1).

([25]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/29/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av enkla tryckkärl (EUT L 96, 29.3.2014, s. 45).

([26]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/30/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet (EUT L 96, 29.3.2014, s. 79).

([27]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter (EUT L 96, 29.3.2014, s. 251).

([28]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/34/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om utrustning och skyddssystem som är avsedda för användning i potentiellt explosiva atmosfärer (EUT L 96, 29.3.2014, s. 309).

([29]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/35/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningsgränser (EUT L 96, 29.3.2014, s. 357).

([30]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/53/EU av den 16 april 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av radioutrustning och om upphävande av direktiv 1999/5/EG (EUT L 153, 22.5.2014, s. 62).

([31]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/68/EU av den 15 maj 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av tryckbärande anordningar (EUT L 189, 27.6.2014, s. 164).

([32]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/424 av den 9 mars 2016 om linbaneanläggningar och om upphävande av direktiv 2000/9/EG (EUT L 81, 31.3.2016, s. 1).

(EU) 2016/425 ([33]), (EU) 2016/426 ([34]), (EU) nr 305/2011 ([35]), (EU) 2023/988 ([36]) och (EU) 2023/1230 ([37]). De ändringar som fastställer krisförfaranden i var och en av de respektive akterna bör bli tillämpliga först när de uttryckligen har aktiverats. Aktiveringen av krisförfarandena enligt respektive akt bör ske på villkor att krisläget för den inre marknaden enligt denna förordning har aktiverats, och bör begränsas till produkter som betecknas som krisnödvändiga varor och tidsbegränsas till varaktigheten för krisläget för den inre marknaden.

(57) I fall där det föreligger betydande risker för den inre marknadens funktion eller råder allvarlig och ihållande brist eller exceptionellt hög efterfrågan på krisnödvändiga varor skulle åtgärder på unionsnivå som syftar till att säkerställa tillgången på krisnödvändiga varor, t.ex. prioritetsklassade begäranden, kunna vara absolut nödvändiga för att säkerställa en väl fungerande inre marknad och väl fungerande leveranskedjor.

(58) Som en sista utväg för att säkerställa upprätthållandet av centrala samhällsfunktioner eller ekonomiska verksamheter på den inre marknaden när produktion eller försörjning av vissa krisnödvändiga varor inte skulle ha kunnat säkras genom andra åtgärder bör kommissionen kunna rikta begäranden till ekonomiska aktörer som är etablerade i unionen om att producera eller leverera vissa krisnödvändiga varor. När kommissionen utfärdar en begäran bör den ta hänsyn till eventuella negativa effekter på konkurrensen på den inre marknaden och risken för att marknadssnedvridningar förvärras. Vidare bör valet av de som mottar och gynnas av begäran inte vara diskriminerande.

(59) En prioritetsklassad begäran bör grundas på objektiva, faktiska, mätbara och väl underbyggda uppgifter. Sådana begäranden bör ta hänsyn till de ekonomiska aktörernas legitima intressen och de kostnader och insatser som krävs för varje förändring av tillverkningsserien. Det bör tydligt framgå av den prioritetsklassade begäran att valet att godta eller avvisa begäran helt och hållet ligger hos den ekonomiska aktören. Om den ekonomiska aktören väljer att avvisa den prioritetsklassade begäran står det den ekonomiska aktören också fritt att besluta om den ska lämna ett uttryckligt avvisande och om den ska lämna en motivering när den informerar kommissionen om sitt avvisande.

(60) När en prioritetsklassad begäran har godtagits bör skyldigheten att efterkomma den prioritetsklassade begäran ha företräde framför eventuella privaträttsliga eller offentligrättsliga prestationsåtaganden. Varje prioritetsklassad begäran bör läggas till ett skäligt och rimligt pris. Priset bör kunna beräknas på grundval av de genomsnittliga marknadspriserna under de senaste åren, förutsatt att eventuella ökningar eller minskningar motiveras, exempelvis med hänsyn till inflationen eller ökade produktionskostnader. Med tanke på vikten av att säkerställa försörjningen av krisnödvändiga varor, som är absolut nödvändiga för upprätthållandet av centrala samhällsfunktioner eller ekonomiska verksamheter på den inre marknaden, bör fullgörandet av en prioritetsklassad begäran inte medföra skadeståndsansvar gentemot tredje part för skador som kan uppstå till följd av ett eventuellt åsidosättande av avtalsenliga skyldigheter som regleras av rätten i en medlemsstat, i den mån åsidosättandet av avtalsenliga skyldigheter var nödvändigt för att uppfylla den föreskrivna prioriteringen. Ekonomiska aktörer som potentiellt omfattas av en prioritetsklassad begäran bör tillåtas att, i villkoren i sina kommersiella avtal, räkna med de möjliga konsekvenserna av en prioritetsklassad begäran. Utan att det påverkar tillämpningen av andra bestämmelser bör det skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister som föreskrivs i rådets direktiv 85/374/EEG ([38]) inte påverkas av detta undantag från ansvar.

([33]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/425 av den 9 mars 2016 om personlig skyddsutrustning och om upphävande av rådets direktiv 89/686/EEG (EUT L 81, 31.3.2016, s. 51).

([34]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/426 av den 9 mars 2016 om anordningar för förbränning av gasformiga bränslen och om upphävande av direktiv 2009/142/EG (EUT L 81, 31.3.2016, s. 99).

([35]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG (EUT L 88, 4.4.2011, s. 5).

([36]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG (EUT L 135, 23.5.2023, s. 1).

([37]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1230 av den 14 juni 2023 om maskiner och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG och rådets direktiv 73/361/EEG (EUT L 165, 29.6.2023, s. 1).

([38]) Rådets direktiv 85/374/EEG av den 25 juli 1985 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister (EGT L 210, 7.8.1985, s. 29).

(61) Om den ekonomiska aktören uttryckligen har godtagit en prioritetsklassad begäran och kommissionen har antagit en genomförandeakt efter ett sådant godtagande bör den ekonomiska aktören uppfylla alla villkor i den genomförandeakten. Om den ekonomiska aktören underlåter att uppfylla de villkor som fastställs i genomförandeakten bör möjligheten att friskrivas från avtalsrättsligt ansvar dras in. Om underlåtelsen är avsiktlig eller beror på grov vårdslöshet får den ekonomiska aktören också föreläggas böter, med beaktande av proportionalitetsprincipen. Ekonomiska aktörer som inte uttryckligen har godtagit en prioritetsklassad begäran bör inte kunna föreläggas böter.

(62) Om en eller flera medlemsstater underrättar kommissionen om att det råder brist på krisnödvändiga varor och tjänster eller om att det finns en risk för detta bör kommissionen kunna rekommendera medlemsstaterna att vidta åtgärder för att säkerställa en snabb ökning av tillgången på krisnödvändiga varor och tjänster. Kommissionen bör överväga de planerade åtgärdernas effekter på de berörda ekonomiska aktörerna. Sådana rekommendationer får omfatta åtgärder som syftar till att främja en ökning av, nya användningsområden för eller uppbyggnad av ny produktionskapacitet för krisnödvändiga varor eller ny kapacitet i fråga om krisnödvändig tjänsteverksamhet samt som syftar till att påskynda relevanta och tillämpliga förfaranden för godkännande, tillstånd och registrering.

(63) Om en eller flera medlemsstater underrättar kommissionen om att det råder brist på krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster bör kommissionen vidarebefordra denna information till alla behöriga myndigheter i medlemsstaterna och underlätta samordningen av insatserna. För att säkerställa tillgången på vissa krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster under en krissituation på den inre marknaden och i syfte att avhjälpa krissituationen på den inre marknaden bör kommissionen dessutom kunna rekommendera att medlemsstaterna distribuerar dessa varor eller tjänster, med vederbörlig hänsyn till principerna om solidaritet, nödvändighet och proportionalitet. Kommissionen bör bidra till att samordna denna distribution.

(64) Utöver den möjlighet till gemensam upphandling mellan kommissionen och en eller flera medlemsstater som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2024/2509 ([39]) (*budgetförordningen*) bör en eller flera medlemsstater också kunna begära att kommissionen inleder en upphandling på deras vägnar eller i deras namn för inköp av kritiskt viktiga varor och tjänster eller av krisnödvändiga varor och tjänster, i syfte att dra nytta av kommissionens köpkraft och förhandlingsposition under bevakningsläget eller krisläget för den inre marknaden. Sådan upphandling bör omfatta den upphandlande myndighetens eller den upphandlande enhetens kontraktsenliga förvärv av krisnödvändiga byggentreprenader, varor eller tjänster samt förvärv eller hyra av mark, byggnader eller annan fast egendom från ekonomiska aktörer som valts ut av den upphandlande myndigheten eller den upphandlande enheten för att hantera krisen. Kommissionen bör kunna genomföra det relevanta upphandlingsförfarandet på medlemsstaternas vägnar eller i deras namn på grundval av ett avtal mellan parterna, eller agera som grossist genom att köpa, lagra och sälja eller donera varor och tjänster, inbegripet hyra av mark, byggnader eller annan fast egendom, till deltagande medlemsstater eller partnerorganisationer som den har valt ut.

(65) Under covid-19-krisen blev det tydligt att kommissionen bör kunna upphandla krisnödvändiga varor och tjänster tillsammans med länder i Europeiska frihandelssammanslutningen (Efta) och länder utanför unionen, såsom de europeiska mikrostaterna. Gemensamma upphandlingsförfaranden som inleds för förvärv av krisnödvändiga varor och tjänster eller kritiskt viktiga varor och tjänster bör inte inverka negativt på den inre marknadens funktion och bör inte utgöra diskriminering eller en begränsning av handeln, och sådana upphandlingsförfaranden bör inte heller orsaka snedvridningar av konkurrensen eller få några direkta finansiella effekter på budgeten i de länder som inte deltar i det gemensamma upphandlingsförfarandet. Det är också viktigt att det säkerställs att medlemsstaterna samordnar sina åtgärder med stöd av kommissionen och nämnden innan de inleder förfaranden för upphandling av krisnödvändiga varor och tjänster. Under beredskapsfasen bör medlemsstaterna inrätta ett system som gör det möjligt att identifiera de upphandlande myndigheter och upphandlande enheter som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU ([40]) och 2014/25/EU ([41]) som upphandlar krisnödvändiga varor och tjänster under krissituationer. Medlemsstaterna bör kunna förlita sig på de centrala samordningskontoren när det gäller insamling och vidarebefordran av information om de upphandlande myndigheternas och de upphandlande

([39]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2024/2509 av den 23 september 2024 om finansiella regler för unionens allmänna budget (EUT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([40]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 65).

([41]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 243).

enheternas pågående och planerade upphandling på deras territorium i syfte att iaktta samordningsklausulen i denna förordning.

(66) I det avtal som reglerar kommissionens upphandling på en eller flera medlemsstaters vägnar eller i deras namn eller den gemensamma upphandlingen mellan kommissionen och en eller flera medlemsstater bör det, där så är lämpligt, ingå en exklusivitetsklausul, enligt vilken de deltagande medlemsstaterna förbinder sig att inte upphandla de krisnödvändiga varorna eller krisnödvändiga tjänsterna i fråga genom andra kanaler och att inte föra parallella förhandlingar. Om det ingår en sådan exklusivitetsklausul bör det i denna föreskrivas att de deltagande medlemsstaterna har möjlighet att inleda ett eget upphandlingsförfarande om medlemsstaterna har ytterligare upphandlingsbehov och upphandlingen enligt kommissionens bedömning inte undergräver den pågående gemensamma upphandlingen eller upphandlingen på medlemsstaternas vägnar eller i deras namn. Med avseende på den gemensamma upphandlingen bör Eftastater och unionens kandidatländer liksom Furstendömet Andorra, Furstendömet Monaco, Republiken San Marino och Vatikanstaten anses vara deltagande medlemsstater om de beslutar att delta i den gemensamma upphandlingen. Syftet med exklusivitetsklausulen är att säkerställa att den pågående gemensamma upphandlingen eller upphandlingen på medlemsstaternas vägnar eller i deras namn inte undergrävs. Upphandling av mindre betydelse påverkar inte sådan upphandling, och medlemsstaternas upphandlande myndigheter och upphandlande enheter bör därför tillåtas att inleda ett upphandlingsförfarande som ligger under tröskelvärdena i direktiven 2014/24/EU och 2014/25/EU. Eftersom upphandling från en ekonomisk aktör som inte deltar i det pågående anbudsförfarandet inte undergräver den pågående upphandlingen bör den exklusivitetsklausul som fastställs i denna förordning inte vara tillämplig på denna typ av upphandling. Om en medlemsstat beslutar att delta i en gemensam upphandling eller gemensam upphandling på medlemsstaternas vägnar eller i deras namn för förvärv av krisnödvändiga varor och tjänster bör den via de centrala samordningskontor som föreskrivs i denna förordning kunna informera samtliga upphandlande myndigheter och upphandlande enheter på dess territorium om den pågående upphandling som utlöser tillämpningen av exklusivitetsklausulen.

(67) Öppenhet är en central princip för ändamålsenlig offentlig upphandling som förbättrar konkurrensen, ökar effektiviteten och skapar lika villkor. Europaparlamentet bör informeras om gemensamma upphandlingsförfaranden enligt denna förordning och, på begäran, beviljas tillgång till de kontrakt som ingås till följd av dessa förfaranden, under förutsättning att sekretess, personuppgifter, medlemsstaternas nationella säkerhet och kommersiellt känsliga uppgifter, inbegripet affärshemligheter, skyddas på lämpligt sätt.

(68) Det är nödvändigt att ge informationsinnehavare skydd för att den information som de har lämnat till följd av tillämpningen av denna förordning behandlas och används med respekt för principerna om nödvändighet och proportionalitet. Unionens institutioner, organ eller byråer och deras personal, medlemsstaternas myndigheter och deras personal eller av enskilda personer, inbegripet nämndens ledamöter och observatörer, bör därför endast använda information som mottas via övervakning, begäranden om information och prioritetsklassade begäranden, för det ändamål för vilket sådan information begärdes.

(69) Eftersom nämnden fungerar som ett rådgivande organ till kommissionen bör den respektera kommissionens principer, standarder och regler för skydd av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och känsliga icke-säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, bland annat bestämmelserna om behandling och lagring av sådana uppgifter i enlighet med kommissionens beslut (EU, Euratom) 2015/443 ([42]) och (EU, Euratom) 2015/444 ([43]). Anställda vid kommissionen och andra unionsinstitutioner och unionsorgan som har tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och känsliga icke-säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som rör nämndens arbete bör vara bundna av konfidentialitetskraven enligt artikel 339 i EUF-fördraget, även efter det att deras uppdrag har upphört.

([42]) Kommissionens beslut (EU, Euratom) 2015/443 av den 13 mars 2015 om säkerhet inom kommissionen (EUT L 72, 17.3.2015, s. 41).

([43]) Kommissionens beslut (EU, Euratom) 2015/444 av den 13 mars 2015 om säkerhetsbestämmelser för skydd av säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter (EUT L 72, 17.3.2015, s. 53).

(70) När verksamhet som utförs enligt denna förordning inbegriper behandling av personuppgifter bör denna behandling ske i enlighet med den tillämpliga unionslagstiftningen om skydd av personuppgifter, dvs. Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2016/679 ([44]) och (EU) 2018/1725 ([45]).

(71) Det är nödvändigt att fastställa regler om digitala verktyg i syfte att säkerställa att det finns beredskap att snabbt och effektivt kunna hantera eventuella framtida krissituationer, så att det garanteras att den inre marknaden fortsätter att fungera, att den fria rörligheten för varor, tjänster och personer upprätthålls i kristider och att det finns tillgång på krisnödvändiga varor och tjänster för enskilda, företag och offentliga myndigheter. I denna förordning bör det också fastställas regler för digitala verktyg som säkerställer att förfaranden för godkännande, registrering eller anmälan prioriteras och påskyndas så att den fria rörligheten för personer underlättas och information kan överföras och utbytas på ett säkert sätt. Kommissionen och medlemsstaterna bör i möjligaste mån återanvända eller utvidga sina befintliga digitala verktyg. Om detta inte är möjligt bör kommissionen och medlemsstaterna, när så är nödvändigt och motiverat, ta fram nya digitala verktyg. Kommissionen bör fastställa de tekniska aspekterna av sådana verktyg eller infrastrukturer genom genomförandeakter.

(72) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter när det gäller specifikationerna för beredskapsramen avseende beredskap, samarbete, informationsutbyte och kriskommunikation för bevaknings- och krislägena för den inre marknaden. Dessutom bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter vad gäller möjligheten att anta inskränkningsreducerande åtgärder, dvs. administrativa arrangemang, digitala verktyg och mallar, som underlättar den fria rörligheten för personer. Kommissionen bör även tilldelas genomförandebefogenheter vad gäller aktiveringen av vissa krishanteringsåtgärder vid ett krisläge för den inre marknaden, för att möjliggöra snabba och samordnade insatser. Dessutom bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter vad gäller fastställandet av tekniska aspekter av specifika digitala verktyg som stöder målen för denna förordning. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 ([46]).

(73) Kommissionen bör anta omedelbart tillämpliga genomförandeakter om det, i vederbörligen motiverade fall med avseende på krisens effekter på den inre marknaden, är nödvändigt av tvingande skäl till skyndsamhet.

(74) Denna förordning är förenlig med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*). Förordningen respekterar särskilt de ekonomiska aktörernas rätt till privatliv enligt artikel 7 i stadgan, rätten till skydd av personuppgifter enligt artikel 8 i stadgan, rätten till näringsfrihet och avtalsfrihet enligt artikel 16 i stadgan, rätten till egendom enligt artikel 17 i stadgan, förhandlingsrätten och rätten till kollektiva åtgärder enligt artikel 28 i stadgan samt rätten till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol enligt artikel 47 i stadgan.

(75) Förordningen bör inte påverka arbetsmarknadsparternas självständighet enligt EUF-fördraget.

(76) Denna förordning bör inte tolkas som att den påverkar rätten till miljöskydd, förhandlingsrätten och rätten att tillgripa kollektiva åtgärder i enlighet med stadgan, inbegripet arbetstagares och arbetsgivares rätt att tillgripa kollektiva åtgärder för att försvara sina intressen, inbegripet strejk, och rätten eller friheten att strejka eller att vidta andra åtgärder som omfattas av specifika arbetsmarknadsmodeller i medlemsstaterna i enlighet med nationell rätt eller praxis.

(77) Andra unionsrättsakter, såsom de som föreskriver skyldigheter för ekonomiska aktörer att göra data tillgängliga för offentliga myndigheter, påverkar inte denna förordning. Om andra unionsrättsakter också omfattar bestämmelser om begäranden om information från kommissionen som har samma syfte som de som föreskrivs i denna förordning bör därför endast de relevanta bestämmelser i denna förordning som rör begäranden om information vara tillämpliga efter det att rådet har aktiverat krisläget för den inre marknaden.

([44]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (den allmänna dataskyddsförordningen) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

([45]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

([46]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

(78) Unionen står fast vid sitt fulla engagemang för internationell solidaritet och stöder helhjärtat principen att alla åtgärder som anses nödvändiga enligt denna förordning, inklusive de som krävs för att förebygga eller avhjälpa allvarlig brist, genomförs på ett målinriktat, öppet redovisat, proportionellt och tillfälligt sätt och i överensstämmelse med skyldigheterna inom ramen för Världshandelsorganisationen.

(79) Unionsramen bör omfatta interregionala inslag för att fastställa enhetliga, sektorsövergripande och gränsöverskridande beredskaps-, bevaknings- och krishanteringsåtgärder för den inre marknaden, särskilt med beaktande av resurser, kapacitet och sårbarheter i angränsande regioner, särskilt gränsregioner.

(80) Kommissionen bör göra en regelbunden utvärdering av hur denna förordning fungerar och hur ändamålsenlig den är och lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet, inbegripet en utvärdering av nämndens arbete, stresstester, utbildning och krisprotokoll, kriterierna för aktivering av bevakningsläget och krisläget för den inre marknaden samt användningen av digitala verktyg. Vidare bör rapporter läggas fram senast fyra månader efter det att bevaknings- eller krisläget för den inre marknaden har avaktiverats, beroende på vad som är tillämpligt. Dessa rapporter bör inbegripa en utvärdering av de åtgärder som genomförts enligt denna förordning i samband med den kris som ledde till att det aktuella läget aktiverades, särskilt av åtgärdernas ändamålsenlighet. Rapporterna skulle vid behov kunna omfatta förslag till förbättringar och i tillämpliga fall åtföljas av relevanta lagstiftningsförslag.

(81) Rådets förordning (EG) nr 2679/98 ([47]) föreskriver en mekanism för bilaterala diskussioner och anmälning av hinder för den inre marknadens funktion. För att undvika överlappande regler i de fall där krisläget för den inre marknaden har aktiverats bör den förordningen ändras i enlighet med detta. Förordning (EG) nr 2679/98 bör inte på något sätt påverka utövandet av de grundläggande rättigheter som erkänns på unionsnivå och i medlemsstaterna, inklusive rätten att strejka eller att vidta andra åtgärder som omfattas av särskilda arbetsmarknadsmodeller i medlemsstaterna, i enlighet med nationell rätt eller praxis. Den bör inte heller påverka rätten att förhandla, att ingå kollektivavtal och att vidta kollektiva åtgärder i enlighet med nationell rätt eller praxis.

(82) Eftersom målen för denna förordning, nämligen att säkerställa att den inre marknaden fungerar smidigt och utan störningar genom att införa beredskaps-, bevaknings- och krisåtgärder på hela den inre marknaden för att på så sätt göra det lättare att samordna insatserna vid en kris, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

KAPITEL I

Innehåll, mål, tillämpningsområde och definitioner

Artikel 1

Innehåll och mål

1. I denna förordning fastställs en ram med harmoniserade åtgärder för att på ett ändamålsenligt sätt förutse, förbereda för och hantera effekterna av kriser på den inre marknaden.

2. Den ram som avses i punkt 1 syftar till att

([47]) Rådets förordning (EG) nr 2679/98 av den 7 december 1998 om den inre marknadens sätt att fungera i samband med den fria rörligheten för varor mellan medlemsstaterna (EGT L 337, 12.12.1998, s. 8).

a) skydda och underlätta den fria rörligheten för varor, tjänster och personer, inbegripet arbetstagare,

b) säkerställa tillgången till kritiskt viktiga varor och tjänster samt till krisnödvändiga varor och tjänster på den inre marknaden när medlemsstaterna har antagit eller sannolikt kommer att anta olika nationella åtgärder, och

c) förhindra att det uppstår hinder för en välfungerande inre marknad.

3. I denna förordning fastställs särskilt följande:

a) Regler för inrättande av en nämnd för krissituationer och resiliens på den inre marknaden och dess funktionssätt; nämnden ska bistå och ge råd till kommissionen i fråga om hur effekterna av en kris på den inre marknaden ska förutses, förebyggas eller hanteras.

b) Beredskapsåtgärder kopplade till framförhållning, planering och resiliens.

c) Åtgärder, under bevakningsläget för den inre marknaden, för att hantera effekterna av ett krishot som potentiellt kan eskalera till en krissituation på den inre marknaden.

d) Åtgärder, under krisläget för den inre marknaden, för att hantera effekterna av en kris på den inre marknaden, inbegripet åtgärder som underlättar den fria rörligheten för varor, tjänster och personer, inbegripet arbetstagare, under detta läge.

e) Regler för offentlig upphandling under bevakningsläget och krisläget för den inre marknaden.

f) Regler för tillhandahållande av digitala verktyg och samarbete mellan behöriga myndigheter.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Denna förordning är tillämplig på varor, tjänster och personer, inbegripet arbetstagare, på den inre marknaden.

2. Denna förordning är inte tillämplig på

a) läkemedel enligt definitionen i artikel 1.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG ([48]),

b) medicintekniska produkter enligt definitionen i artikel 2 e i förordning (EU) 2022/123,

c) andra medicinska motåtgärder som avses i artikel 3.10 i förordning (EU) 2022/2371 och som ingår i den förteckning som upprättats i enlighet med artikel 7.1 i förordning (EU) 2022/2372,

d) halvledare enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1781 ([49]),

e) energiprodukter i den mening som avses i artikel 2.1 i rådets direktiv 2003/96/EG ([50]), elektricitet i den mening som avses i artikel 2.2 i det direktivet och andra produkter som avses i artikel 2.3 i det direktivet,

([48]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG av den 6 november 2001 om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel (EGT L 311, 28.11.2001, s. 67).

([49]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1781 av den 13 september 2023 om en ram med åtgärder för att stärka Europas halvledarekosystem och om ändring av förordning (EU) 2021/694 (förordning om halvledare) (EUT L 229, 18.9.2023, s. 1).

([50]) Rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet (EUT L 283, 31.10.2003, s. 51).

f) finansiella tjänster, såsom bank-, kredit-, försäkrings- och återförsäkringsverksamhet, tjänstepensioner eller privata pensioner, värdepapper, investeringsfonder, betalnings- och investeringsrådgivning, inklusive de tjänster och verksamheter som förtecknas i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU ([51]), samt avvecklings- och clearingverksamhet, rådgivnings- och förmedlingstjänster och andra därtill anknutna finansiella tjänster,

g) försvarsrelaterade produkter enligt definitionen i artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/43/EG ([52]) eller enligt definitionen i medlemsstaternas nationella rätt i enlighet med unionsrätten.

3. Genom undantag från punkt 2 a, b och c i denna artikel är artiklarna 20–23 och 44 i denna förordning tillämpliga på de produkter som avses i de leden.

4. Denna förordning påverkar inte tillämpningen av andra unionsrättsakter som fastställer särskilda regler för krishantering, såsom

a) Europaparlamentets och rådets beslut nr 1313/2013/EU ([53]) om en civilskyddsmekanism för unionen,

b) relevanta bestämmelser i förordning (EU) 2015/479 avseende kommissionens befogenhet att bedöma om det är lämpligt att införa exportrestriktioner för varor i linje med unionens internationella rättigheter och skyldigheter,

c) förordningarna (EU) 2022/2371 och (EU) 2022/2372 med avseende på EU:s ram för hälsosäkerhet,

d) beslut 2014/415/EU som fastställer EU-arrangemangen för integrerad politisk krishantering (IPCR), inbegripet IPCR:s politiskt samordnande roll, och genomförandebeslut (EU) 2018/1993 som fastställer regler för hur dessa arrangemang ska fungera.

5. Denna förordning påverkar inte tillämpningen av unionens konkurrensregler, inbegripet antitrust-, koncentrations- och statsstödsregler.

6. Denna förordning påverkar inte medlemsstaternas ansvar att skydda den nationella säkerheten eller deras befogenhet att skydda väsentliga statliga funktioner, inklusive att säkerställa statens territoriella integritet och upprätthålla lag och ordning. I synnerhet ska nationell säkerhet också i fortsättningen vara varje medlemsstats eget ansvar.

7. Denna förordning påverkar inte utövandet av grundläggande rättigheter i enlighet med Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*). I synnerhet påverkar denna förordning inte rätten att strejka eller rätten att vidta andra åtgärder som omfattas av särskilda arbetsmarknadsmodeller i medlemsstaterna, i enlighet med nationell rätt och praxis. Den påverkar inte heller rätten att förhandla om, ingå och säkerställa efterlevnaden av kollektivavtal, eller rätten att vidta kollektiva åtgärder i enlighet med nationell rätt och praxis.

Artikel 3

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *kris*: exceptionell, oförutsedd och plötslig, naturlig eller av människan orsakad händelse av extraordinär karaktär och omfattning som inträffar i eller utanför unionen, som har eller kan få betydande negativa effekter på den inre marknadens funktion och som stör den fria rörligheten för varor, tjänster och personer eller får den inre marknadens leveranskedjor att fungera sämre.

2. *bevakningsläge för den inre marknaden*: ram för hantering av ett krishot som potentiellt kan utvecklas till en krissituation på den inre marknaden inom de nästkommande sex månaderna.

([51]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (EUT L 176, 27.6.2013, s. 338).

([52]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/43/EG av den 6 maj 2009 om förenkling av villkoren för överföring av försvarsrelaterade produkter inom gemenskapen (EUT L 146, 10.6.2009, s. 1).

([53]) Europaparlamentets och rådets beslut nr 1313/2013/EU av den 17 december 2013 om en civilskyddsmekanism för unionen (EUT L 347, 20.12.2013, s. 924).

3. *krisläge för den inre marknaden*: ram för hantering av en kris med betydande negativa effekter på den inre marknaden som allvarligt stör den fria rörligheten för varor, tjänster och personer eller – när en sådan allvarlig störning har blivit eller sannolikt kommer att bli föremål för olika nationella åtgärder – den inre marknadens leveranskedjors funktion.

4. *kritiskt viktiga sektorer*: sektorer som är systemviktiga och avgörande för att unionen och dess medlemsstater ska kunna upprätthålla allmän säkerhet, allmän trygghet, allmän ordning eller folkhälsan, och där störningar, fel, förlust eller förstörelse med avseende på dessa kan få betydande negativa effekter på den inre marknadens funktion vid ett krishot.

5. *kritiskt viktiga varor* eller *kritiskt viktiga tjänster*, tillsammans kallade *kritiskt viktiga varor och tjänster*: varor eller tjänster som inte kan ersättas eller diversifieras eller som är absolut nödvändiga för upprätthållandet av centrala samhällsfunktioner eller ekonomiska verksamheter för att säkerställa att den inre marknaden och dess leveranskedjor fungerar väl i kritiskt viktiga sektorer, och som förtecknas i en genomförandeakt antagen av rådet enligt artikel 14.1.

6. *krisnödvändiga varor* eller *krisnödvändiga tjänster*, tillsammans kallade *krisnödvändiga varor och tjänster*: varor eller tjänster som inte kan ersättas eller diversifieras eller som är absolut nödvändiga för upprätthållandet av centrala samhällsfunktioner eller ekonomiska verksamheter för att säkerställa att den inre marknaden och dess leveranskedjor fungerar väl och som anses vara nödvändiga för att hantera en kris, och som förtecknas i en genomförandeakt antagen av rådet enligt artikel 18.4.

7. *betydande incidenter*: incidenter som medför, eller potentiellt kan komma att medföra, en betydande störning på den inre marknadens och dess leveranskedjors funktion.

8. *relevant ekonomisk aktör*: ekonomisk aktör i leveranskedjan som har förmåga eller kapacitet att producera eller distribuera något av följande:

   a) kritiskt viktiga varor eller kritiskt viktiga tjänster,

   b) krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster,

   c) komponenter till de varor som avses i leden a och b.

9. *mikroföretag samt små och medelstora företag* eller *SMF*: mikroföretag, små företag och medelstora företag enligt definitionen i artikel 2 i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG ([54]).

KAPITEL II

Styrning

Artikel 4

Nämnd för krissituationer och resiliens på den inre marknaden

1. En nämnd för krissituationer och resiliens på den inre marknaden (*nämnden*) inrättas härmed.

2. Nämnden ska bestå av en företrädare från varje medlemsstat och en företrädare för kommissionen. Varje medlemsstat ska utse en företrädare och en suppleant. Dessutom får medlemsstaterna i lämpliga fall utse en sektorsspecifik ad hoc-företrädare, beroende på krisens art.

3. En företrädare för kommissionen ska vara ordförande i nämnden, och kommissionen ska tillhandahålla nämndens sekretariat.

4. Nämndens ordförande (*ordföranden*) ska bjuda in en företrädare för Europaparlamentet som ständig observatör i nämnden.

([54]) Kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36).

5. Ordföranden får bjuda in experter med särskilda kunskaper att delta som observatörer i nämndens arbete och i specifika sammanträden, på ad hoc-basis, när deras närvaro är relevant mot bakgrund av sammanträdets dagordning. Sådana experter får inbegripa företrädare för ekonomiska aktörer, intresseorganisationer och arbetsmarknadens parter.

6. Ordföranden ska bjuda in företrädare för andra krisrelevanta organ på unionsnivå som observatörer till relevanta sammanträden i nämnden.

7. Ordföranden ska bjuda in företrädare för internationella organisationer och länder utanför unionen till relevanta sammanträden i nämnden i enlighet med relevanta bilaterala eller internationella avtal.

8. Observatörer får inte ha rösträtt och får inte delta i utarbetandet av nämndens yttranden, rekommendationer eller råd. I lämpliga fall får ordföranden uppmana observatörerna att bidra med information och insikter.

9. Nämnden ska sammanträda minst tre gånger om året. Vid sitt första sammanträde ska nämnden, på förslag av och i samförstånd med kommissionen, anta sin arbetsordning.

10. Nämnden får anta yttranden, rekommendationer eller rapporter inom ramen för sina uppgifter enligt artikel 5. Kommissionen ska på ett öppet sätt ta största möjliga hänsyn till dessa yttranden, rekommendationer eller rapporter.

Artikel 5

Nämndens uppgifter

1. Med avseende på beredskapsplanering för den inre marknaden enligt artiklarna 9–13 ska nämnden bistå och ge råd till kommissionen avseende följande uppgifter:

a) Föreslå arrangemang för administrativt samarbete för att underlätta informationsutbytet mellan kommissionen och medlemsstaterna under de bevaknings- och krislägen för den inre marknaden som ska ingå i den beredskapsram som avses i artikel 9.

b) Bedöma incidenter som medlemsstaterna har underrättat kommissionen om i enlighet med artikel 13, och deras effekter på den inre marknaden och dess leveranskedjor.

c) Samla in information för att kunna förutse en möjligkris, utföra dataanalyser och tillhandahålla marknadsinformation.

d) Samråda med företrädare för ekonomiska aktörer, inklusive SMF, och näringslivet samt, vid behov, med arbetsmarknadens parter för att samla in marknadsinformation i enlighet med artikel 43.

e) Analysera aggregerade uppgifter från andra krisrelevanta organ på unionsnivå och internationell nivå.

f) Föra en databas över krisåtgärder på nationell nivå och unionsnivå som har vidtagits under tidigare kriser och som har haft effekter på den inre marknaden och dess leveranskedjor.

g) Ge råd om vilka åtgärder som ska väljas för att förutse och planera för en kris, och samtidigt göra den inre marknaden mer resilient, samt ge råd om hur de valda åtgärderna ska genomföras.

2. Med avseende på det bevakningsläge för den inre marknaden som avses i artikel 14 ska nämnden bistå och ge råd till kommissionen avseende följande uppgifter:

a) Fastställa om kriterierna för aktivering eller avaktivering av bevakningsläget för den inre marknaden är uppfyllda i syfte att fastställa om det krishot som avses i artikel 3.2 föreligger samt hur stort detta hot är.

b) Samordna och underlätta utbyte och delning av information, inbegripet med andra relevanta organ och andra krisrelevanta organ på unionsnivå och, när så är lämpligt, med länder utanför unionen, med särskild tonvikt på unionens kandidatländer och utvecklingsländer, samt med internationella organisationer.

c) Analysera och diskutera krishotets effekter på den inre marknaden, med vederbörligt beaktande av situationen i gränsregioner, i syfte att hitta möjliga lösningar.

3. Med avseende på det krisläge för den inre marknaden som avses i artikel 18 ska nämnden bistå och ge råd till kommissionen avseende följande uppgifter:

a) Analysera krisnödvändig information som samlats in av medlemsstaterna eller kommissionen.

b) Fastställa om kriterierna för aktivering eller avaktivering av krisläget för den inre marknaden är uppfyllda.

c) Ge råd om vilka åtgärder som ska väljas för att på unionsnivå hantera en krissituation på den inre marknaden, och ge råd om hur de valda åtgärderna ska genomföras.

d) Se över nationella krisåtgärder.

e) Samordna och underlätta utbyte och delning av information, inbegripet med andra krisrelevanta organ på unionsnivå och, när så är lämpligt, med länder utanför unionen, med särskild tonvikt på unionens kandidatländer och utvecklingsländer, samt med internationella organisationer.

f) Analysera och diskutera krisens effekter på den inre marknaden, med vederbörligt beaktande av situationen i gränsregioner, i syfte att hitta möjliga lösningar.

g) När så är lämpligt, upprätta en förteckning över de kategorier av personer som är involverade i produktionen eller försörjningen av krisnödvändiga varor och tjänster och för vilka det är nödvändigt att fastställa gemensamma mallar och formulär som medlemsstaterna kan använda på frivillig basis.

4. Kommissionen ska säkerställa att alla organ på unionsnivå som är relevanta för krisen i fråga deltar i nämndens arbete. Nämnden ska, när så är lämpligt, föra ett nära samarbete och noggrant samordna sin verksamhet med andra krisrelevanta organ på unionsnivå och med Europeiska nämnden för kritiska råmaterial, inrättad genom förordning (EU) 2024/1252. Kommissionen ska säkerställa samordning med de åtgärder som genomförs genom andra unionsmekanismer, t.ex. unionens civilskyddsmekanism (*civilskyddsmekanismen*), IPCR, EU:s hälsosäkerhetsram och EU:s ram för kritiska råmaterial. Nämnden ska säkerställa informationsutbyte med Centrumet för samordning av katastrofberedskap inom ramen för civilskyddsmekanismen och med stödkapaciteten för integrerad situationsmedvetenhet och analys inom ramen för IPCR.

5. Nämnden ska i samarbete med kommissionen anta en årlig verksamhetsrapport och överlämna den till Europaparlamentet och rådet.

Artikel 6

Dialog om krissituationer och resiliens

1. I syfte att stärka dialogen mellan unionens institutioner och säkerställa större öppenhet, ansvarsskyldighet och samordning får Europaparlamentets behöriga utskott uppmana kommissionen, i dess egenskap av nämndens ordförande, att inställa sig inför utskottet för att informera om alla frågor som omfattas av denna förordning, särskilt efter varje sammanträde i nämnden och efter varje avaktivering av bevakningsläget eller krisläget för den inre marknaden.

2. Europaparlamentet ska så snabbt som möjligt informeras om eventuella genomförandeakter som rådet lägger fram eller antar enligt denna förordning.

3. Kommissionen ska beakta alla faktorer som kommer fram i de synpunkter som förts fram i dialogen om krissituationer och resiliens, inbegripet relevanta resolutioner från Europaparlamentet.

Artikel 7

Plattform för krissituationer och resiliens

1. Kommissionen ska inrätta en plattform för berörda parter för att underlätta sektorsspecifika dialoger och partnerskap genom att sammanföra viktiga berörda parter, det vill säga företrädare för ekonomiska aktörer, arbetsmarknadens parter, forskare och det civila samhället. Plattformen ska särskilt tillhandahålla en funktion som låter berörda parter

a) ange de frivilliga åtgärder som krävs för att framgångsrikt hantera en krissituation på den inre marknaden,

b) tillhandahålla vetenskaplig rådgivning eller vetenskapliga yttranden eller rapporter om krisrelaterade frågor,

c) bidra till utbyte av information och bästa praxis, särskilt i fråga om den fria rörligheten för varor, tjänster och personer, och till att olika nationella åtgärder som skulle kunna leda till gränsöverskridande restriktioner undviks,

2. Kommissionen och nämnden ska vid genomförandet av denna förordning beakta resultaten av de sektorsspecifika dialoger och partnerskap som avses i punkt 1, samt alla relevanta synpunkter som berörda parter har lämnat i enlighet med den punkten.

Artikel 8

Samordningskontor

1. Varje medlemsstat ska utse ett centralt samordningskontor.

2. En medlemsstats centrala samordningskontor ska ansvara för kontakter, samordning och informationsutbyte med

a) andra medlemsstaters centrala samordningskontor och det samordningskontor på unionsnivå som avses i punkt 4,

b) medlemsstatens relevanta behöriga myndigheter, särskilt de nationella gemensamma kontaktpunkter som avses i artikel 24.

3. En medlemsstats centrala samordningskontor ska vid utförandet av sina uppgifter enligt denna förordning sammanställa synpunkter från medlemsstatens relevanta behöriga myndigheter.

4. Kommissionen ska utse ett samordningskontor på unionsnivå.

5. Samordningskontoret på unionsnivå ska ansvara för att säkerställa samordning och informationsutbyte, inbegripet utbyte av krisnödvändig information, med medlemsstaternas centrala samordningskontor avseende hanteringen av bevaknings- och krislägena för den inre marknaden.

AVDELNING II

BEREDSKAPSPLANERING FÖR DEN INRE MARKNADEN

Artikel 9

Beredskapsram

1. Kommissionen får, med vederbörligt beaktande av nämndens yttrande och av synpunkter från relevanta organ på unionsnivå, anta en genomförandeakt för att fastställa detaljerade arrangemang för en beredskapsram avseende krisberedskap, krissamarbete, informationsutbyte och kriskommunikation för bevaknings- och krislägena för den inre marknaden. Genomförandeakten ska fastställa detaljerade arrangemang för

a) samarbete mellan behöriga myndigheter i medlemsstaterna och organ på unionsnivå under beredskaps- och krislägena för den inre marknaden,

b) säkert informationsutbyte,

c) en samordnad strategi för kriskommunikation gentemot allmänheten under bevaknings- och krislägena för den inre marknaden, med en samordnande roll för kommissionen.

2. Den genomförandeakt som avses i punkt 1 ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 45.2.

3. Kommissionen och medlemsstaterna ska säkerställa att det finns arrangemang för ett snabbt samarbete och säkert informationsutbyte mellan kommissionen, relevanta organ på unionsnivå och medlemsstaterna när det gäller följande:

a) En förteckning över medlemsstaternas behöriga myndigheter, de centrala samordningskontor som utsetts i enlighet med artikel 8 och de gemensamma kontaktpunkter som avses i artikel 24, inbegripet deras kontaktuppgifter, tilldelade roller och ansvarsområden under bevaknings- och krislägena för den inre marknaden enligt denna förordning, i enlighet med nationell rätt.

b) Samråd med företrädare för ekonomiska aktörer, inbegripet SMF, angående deras initiativ och åtgärder för att mildra och hantera potentiella kriser på den inre marknaden.

c) Samråd med arbetsmarknadens parter om hur den fria rörligheten för arbetstagare påverkas av deras initiativ och åtgärder för att mildra och hantera en potentiell kris.

d) Samarbete på teknisk nivå under bevaknings- och krislägena för den inre marknaden.

e) Risk- och kriskommunikation, med en samordnande roll för kommissionen, med beaktande av befintliga strukturer.

4. För att säkerställa att den ram som fastställs i enlighet med punkt 1 fungerar väl får kommissionen genomföra stresstester, simuleringar och översyner under och efter insatser tillsammans med medlemsstaterna, och föreslå att relevanta organ på unionsnivå och medlemsstaterna vid behov uppdaterar ramen.

5. För att främja och underlätta den fria rörligheten för varor och tjänster under ett krisläge för den inre marknaden ska kommissionen bistå medlemsstaterna i samordningen av deras insatser för att fastställa gemensamma elektroniska formulär för anmälan, registrering eller godkännande av verksamheter som utförs mellan medlemsstaterna.

Artikel 10

Frivilliga krisprotokoll

1. Nämnden får rekommendera kommissionen att ta initiativ till ekonomiska aktörers utarbetande av frivilliga krisprotokoll för hantering av kriser under krisläget för den inre marknaden.

2. Kommissionen ska uppmuntra och underlätta för ekonomiska aktörer att utarbeta dessa frivilliga krisprotokoll. Ekonomiska aktörer får på frivillig basis besluta om de ska delta i frivilliga krisprotokoll.

3. I de frivilliga krisprotokollen ska följande anges:

a) De specifika parametrarna för den störning som det frivilliga krisprotokollet syftar till att åtgärda och de mål som eftersträvas.

b) Den roll som varje deltagare i det frivilliga krisprotokollet har och de förberedande åtgärder som deltagarna ska vidta när ett krisläge för den inre marknaden har aktiverats för att mildra och hantera krisen.

c) Ett tydligt förfarande för att fastställa tidpunkten för när krisläget ska aktiveras och den period under vilken åtgärderna ska vidtas när krisprotokollet har aktiverats.

d) Åtgärder för att mildra och hantera potentiella kriser under krisläget för den inre marknaden, strikt begränsade till vad som är nödvändigt för att hantera kriserna.

4. Kommissionen ska, beroende på vad som är lämpligt, involvera medlemsstaternas myndigheter och unionens organ och byråer i utarbetandet av de frivilliga krisprotokollen. Kommissionen får också involvera civilsamhällesorganisationer eller andra relevanta organisationer när detta krävs och är lämpligt.

Artikel 11

Utbildning och simuleringar

1. Kommissionen ska ta fram och regelbundet anordna utbildning i krisberedskap, krissamordning, krissamarbete och informationsutbyte för personalen vid de centrala samordningskontoren. Den ska anordna simuleringar som inbegriper personalen vid de centrala samordningskontoren i alla medlemsstater utifrån potentiella scenarier för krissituationer på den inre marknaden.

2. Kommissionen ska särskilt ta fram och ansvara för ett utbildningsprogram som bygger på lärdomar från tidigare kriser, inbegripet aspekter av hela krishanteringscykeln, för att snabbt kunna hantera kriser under ett bevakningsläge eller ett krisläge för den inre marknaden. Programmet kan särskilt omfatta följande:

a) Översikt, analys och utvärdering av alla relevanta åtgärder för att underlätta den fria rörligheten för varor, tjänster och personer.

b) Främjande av genomförandet av bästa praxis på unionsnivå och nationell nivå och, när så är lämpligt, bästa praxis som har utvecklats av länder utanför unionen och internationella organisationer.

c) Framtagande av riktlinjer för kunskapsspridning och genomförande av olika uppgifter på nationell nivå och, vid behov, på regional och lokal nivå.

d) Främjande av relevant ny teknik och digitala verktyg för hantering av krissituationer på den inre marknaden.

3. Kommissionen ska ta fram utbildningsprogram och utbildningsmaterial som ska göras tillgängliga för berörda parter, inbegripet ekonomiska aktörer. Kommissionen får, i förekommande fall, bjuda in berörda parter att delta i utbildningar och simuleringar.

4. Kommissionen får, på begäran av en medlemsstat, ge råd om och stödja krisberedskaps- och krishanteringsåtgärder, med särskild hänsyn tagen till medlemsstatens behov och intressen.

Artikel 12

Stresstester

1. Kommissionen ska, med beaktande av nämndens yttrande, utföra och samordna stresstester, inbegripet simuleringar som syftar till att förutse och förbereda för en kris på den inre marknaden.

2. Kommissionen ska särskilt

a) utarbeta scenarier och parametrar i en specifik sektor som återspeglar de särskilda risker som en kris medför, i syfte att bedöma de potentiella effekterna på den fria rörligheten för varor, tjänster och personer i den sektorn,

b) underlätta och uppmuntra utarbetandet av strategier för krisberedskap,

c) i samarbete med alla berörda aktörer fastställa riskreducerande åtgärder efter det att stresstesterna har slutförts.

3. För att identifiera den specifika sektor som avses i punkt 2 a ska kommissionen, i samarbete med nämnden, använda alla verktyg som står till dess förfogande, inbegripet kartläggningar.

4. Kommissionen ska regelbundet, och minst en gång vartannat år, genomföra stresstester på unionsnivå. Kommissionen ska därför bjuda in personal från alla medlemsstaters centrala samordningskontor att delta i simuleringar. Kommissionen får också bjuda in andra relevanta aktörer som är involverade i arbetet med att förebygga, skapa beredskap för och hantera krissituationer på den inre marknaden att delta på frivillig basis.

5. Kommissionen får, på grundval av en begäran från två eller flera medlemsstater, genomföra stresstester i specifika geografiska områden eller gränsområden i dessa medlemsstater.

6. Kommissionen ska meddela resultaten av de stresstester som genomförs enligt denna artikel till nämnden och offentliggöra en rapport om dem.

Artikel 13

Ad hoc-underrättelser för tidig varning

1. En medlemsstats centrala samordningskontor ska utan oskäligt dröjsmål underrätta kommissionen och de centrala samordningskontoren i andra medlemsstater om alla betydande incidenter.

2. De centrala samordningskontoren och medlemsstaternas relevanta behöriga myndigheter ska, i enlighet med unionsrätten och med nationell rätt som är förenlig med unionsrätten, anta alla åtgärder som behövs för att behandla den information som avses i punkt 1 på ett sätt som respekterar informationens konfidentiella karaktär, skyddar unionens eller medlemsstaternas säkerhet och allmänna ordning och skyddar de berörda ekonomiska aktörernas säkerhet och kommersiella intressen.

3. För att avgöra om incidenter bör bli föremål för en underrättelse som avses i punkt 1 ska en medlemsstats centrala samordningskontor ta hänsyn till följande:

a) Antalet ekonomiska aktörer som påverkas av incidenten eller dessa aktörers marknadsställning.

b) Incidentens varaktighet eller förväntade varaktighet.

c) Det geografiska område och den andel av den inre marknaden som påverkas av incidenten och dess gränsöverskridande effekter, samt incidentens effekter på särskilt sårbara eller utsatta geografiska områden, såsom de yttersta randområdena.

d) Incidenternas effekter på varor som inte kan diversifieras eller ersättas.

AVDELNING III

BEVAKNING PÅ DEN INRE MARKNADEN

KAPITEL I

Bevakningsläge för den inre marknaden

Artikel 14

Kriterier för aktivering

1. Om kommissionen, med beaktande av nämndens yttrande, anser att de villkor som avses i artikel 3.2 är uppfyllda ska den föreslå att rådet aktiverar bevakningsläget för den inre marknaden. Rådet får aktivera bevakningsläget för den inre marknaden genom en genomförandeakt från rådet. I genomförandeakten ska anges hur länge aktiveringen ska pågå, dock i högst sex månader. Genomförandeakten ska innehålla följande:

a) En bedömning av krisens potentiella effekter dels på den fria rörligheten för varor, tjänster och personer, inbegripet för arbetstagare, dels på den inre marknaden och dess leveranskedjor.

b) En förteckning över berörda kritiskt viktiga varor och tjänster.

c) De bevakningsåtgärder som ska vidtas, inbegripet en motivering av behovet av sådana åtgärder och deras proportionalitet.

2. När kommissionen och rådet bedömer om de villkor som avses i artikel 3.2 är uppfyllda, i syfte att fastställa om bevakningsläget för den inre marknaden behöver aktiveras, ska de beakta åtminstone följande kriterier:

a) Den förväntade tiden innan hotet om en kris eskalerar till en krissituation för den inre marknaden.

b) Antalet ekonomiska aktörer som förväntas påverkas av krisen eller dessa aktörers marknadsställning.

c) I vilken omfattning krisen förväntas få effekter på kritiskt viktiga varor och tjänster.

d) Det geografiska område som krisen förväntas få effekter på, särskilt effekter på gränsregioner och yttersta randområden.

Artikel 15

Förlängning och avaktivering

1. Om kommissionen anser att skälen för att aktivera bevakningsläget för den inre marknaden enligt artikel 14.1 fortfarande är giltiga, och med beaktande av nämndens yttrande, ska den föreslå rådet att förlänga bevakningsläget för den inre marknaden. Med förbehåll för brådskande och exceptionella förändringar av omständigheterna ska kommissionen göra sitt yttersta för att göra detta senast 30 dagar före utgången av den period som bevakningsläget för den inre marknaden har aktiverats för. Rådet får på grundval av detta förslag förlänga bevakningsläget för den inre marknaden med högst sex månader åt gången genom en genomförandeakt från rådet.

2. Om kommissionen, med beaktande av nämndens yttrande, konstaterar att de villkor som avses i artikel 3.2 inte längre är uppfyllda, med avseende på vissa eller samtliga bevakningsåtgärder eller för vissa eller samtliga kritiskt viktiga varor och tjänster, ska kommissionen föreslå rådet att helt eller delvis avaktivera bevakningsläget för den inre marknaden. Rådet får på grundval av förslaget avaktivera bevakningsläget för den inre marknaden genom en genomförandeakt från rådet.

KAPITEL II

Bevakningsåtgärder

Artikel 16

Övervakning

1. När bevakningsläget för den inre marknaden har aktiverats i enlighet med artikel 14 ska medlemsstaternas behöriga myndigheter övervaka leveranskedjorna för kritiskt viktiga varor och tjänster och den fria rörligheten för personer, inbegripet arbetstagare, som är involverade i produktionen och försörjningen av dessa varor och tjänster.

2. Kommissionen ska fastställa standardiserade och säkra elektroniska metoder för insamling av den information som erhållits genom den övervakning som avses i punkt 1 och behandling av denna information på ett aggregerat sätt. Utan att det påverkar nationell rätt som, i överensstämmelse med unionsrätten, kräver att sådan information, inklusive affärshemligheter, ska hållas konfidentiell, ska konfidentialiteten säkerställas för kommersiellt känslig information och information relaterad till säkerhet och allmän ordning i unionen eller i medlemsstaterna.

3. Medlemsstaterna ska om möjligt upprätta, uppdatera och upprätthålla en förteckning över relevanta ekonomiska aktörer som är etablerade på deras respektive nationella territorium och som är verksamma i leveranskedjorna för kritiskt viktiga varor och tjänster. Innehållet i förteckningen ska alltid vara konfidentiellt.

4. När det inte är möjligt att erhålla informationen från andra källor ska medlemsstaternas behöriga myndigheter, på grundval av den förteckning som upprättas enligt punkt 3, begära att de mest relevanta aktörerna i leveranskedjorna för kritiskt viktiga varor och tjänster som är verksamma på deras respektive nationella territorium tillhandahåller information frivilligt. En sådan begäran ska särskilt ange vilken information om faktorer som påverkar tillgången på de identifierade kritiskt viktiga varorna och tjänsterna som efterfrågas. Den ekonomiska aktör som får en sådan begäran ska tillhandahålla den begärda informationen på frivillig basis i enlighet med unionens konkurrensregler om informationsutbyte. Medlemsstaternas behöriga myndigheter ska utan dröjsmål översända de relevanta resultaten till kommissionen och nämnden via sina respektive centrala samordningskontor.

5. Medlemsstaternas nationella behöriga myndigheter ska vederbörligen beakta den administrativa börda som kan uppstå för ekonomiska aktörer, särskilt SMF, i samband med begäranden om information, och säkerställa att sådan administrativ börda begränsas till ett minimum och att informationens konfidentiella karaktär respekteras.

6. På grundval av den information som samlats in genom den övervakningsverksamhet som utförts i enlighet med punkt 1, ska kommissionen lägga fram en rapport om de samlade resultaten för nämnden.

7. Kommissionen får uppmana nämnden att diskutera de samlade resultaten och den möjliga utvecklingen på grundval av den information som medlemsstaterna har erhållit enligt punkterna 1 och 4 avseende deras övervakning av leveranskedjorna för kritiskt viktiga varor och tjänster, och ska i sådana fall säkerställa konfidentialitet och respektera den berörda informationens kommersiella känslighet.

8. Kommissionen får också dela relevant information som har erhållits med hjälp av andra övervakningsmedel eller andra övervakningssystem med medlemsstaterna.

AVDELNING IV

KRISSITUATION PÅ DEN INRE MARKNADEN

KAPITEL I

Krisläge för den inre marknaden

Artikel 17

Kriterier för aktivering

1. Vid bedömningen av om de villkor som avses i artikel 3.3 är uppfyllda i syfte att fastställa om krisläget för den inre marknaden behöver aktiveras, ska kommissionen och rådet, på grundval av konkreta och tillförlitliga bevis, bedöma om krisen skapar ett eller flera hinder för den fria rörligheten för varor, tjänster eller personer som får effekter på åtminstone en sektor med centrala samhällsfunktioner eller ekonomiska verksamheter på den inre marknaden.

Om krisen, utöver kriterierna i första stycket, leder till en störning av leveranskedjornas funktion ska kommissionen och rådet bedöma om varorna eller tjänsterna kan diversifieras eller ersättas, eller om de berörda arbetstagarna kan ersättas.

2. Vid tillämpningen av punkt 1 ska kommissionen och rådet särskilt beakta följande indikatorer:

a) Antalet betydande incidenter som har anmälts enligt artikel 13.1.

b) Det faktum att krisen har utlöst aktivering av något av följande:

   i) En av rådets relevanta krishanteringsmekanismer, inbegripet IPCR.

   ii) Civilskyddmekanismen.

   iii) Någon av de mekanismer som inrättats inom EU:s hälsosäkerhetsram, inbegripet åtgärdsramen vid hot mot folkhälsan, som inrättats genom förordning (EU) 2022/2372.

c) En uppskattning av antalet ekonomiska aktörer och antalet användare som är beroende av den eller de störningsutsatta sektorerna på den inre marknaden för försörjning av de berörda varorna eller tjänsterna, eller en uppskattning av aktörernas marknadsställning och marknadsefterfrågan på dem.

d) En uppskattning av typen av varor och tjänster eller av antalet personer, inbegripet arbetstagare, som påverkas av krisen.

e) Krisens faktiska eller potentiella effekter på centrala samhällsfunktioner och ekonomiska verksamheter samt på miljön och den allmänna säkerheten, uttryckt i grad och varaktighet.

f) Det faktum att de ekonomiska aktörer som har påverkas av krisen inte inom en rimlig tid och på frivillig basis har kunnat erbjuda en lösning på krisens särskilda aspekter.

g) De geografiska områden, inbegripet gränsregioner och yttersta randområden, som påverkas eller skulle kunna påverkas av krisen, inklusive eventuella gränsöverskridande effekter som leder till att de leveranskedjor som är absolut nödvändiga för upprätthållandet av centrala samhällsfunktioner eller ekonomiska verksamheter på den inre marknaden fungerar mindre väl.

h) Hur viktiga de drabbade ekonomiska aktörerna är för upprätthållandet av en tillräcklig försörjningsnivå för varorna eller tjänsterna, med beaktande av alternativa sätt att tillhandahålla dessa varor eller tjänster.

i) Avsaknaden av eller bristen på alternativ till varor eller tjänster.

Artikel 18

Aktivering

1. Krisläget för den inre marknaden ska aktiveras endast om de kriterier som fastställs i artikel 17.1 är uppfyllda.

2. Krisläget för den inre marknaden får aktiveras utan att detta föregås av en aktivering av bevakningsläget för den inre marknaden för samma varor eller tjänster.

Aktiveringen av krisläget för den inre marknaden med avseende på vissa varor och tjänster hindrar inte att bevakningsläget för den inre marknaden aktiveras eller fortsätter att tillämpas, eller att de bevakningsåtgärder som fastställs i artikel 16 införs för samma varor och tjänster. Om bevakningsläget för den inre marknaden har aktiverats tidigare får krisläget för den inre marknaden helt eller delvis ersätta det.

3. Om kommissionen, med beaktande av nämndens yttrande, anser att det föreligger en krissituation på den inre marknaden ska den föreslå rådet att rådet aktiverar krisläget för den inre marknaden och, i tillämpliga fall, antar en förteckning över krisnödvändiga varor och tjänster.

4. Rådet får aktivera krisläget för den inre marknaden och, i tillämpliga fall, anta en förteckning över krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster, eller båda delarna, genom en genomförandeakt från rådet på grundval av ett förslag från kommissionen. Genomförandeakten ska ange hur länge aktiveringen ska pågå, dock i högst sex månader. Förteckningen över krisnödvändiga varor och tjänster får ändras genom en genomförandeakt från rådet på grundval av ett förslag av kommissionen.

Artikel 19

Förlängning och avaktivering

1. Om kommissionen anser att skälen för att aktivera krisläget för den inre marknaden enligt artikel 17.1 fortfarande är giltiga, och med beaktande av nämndens yttrande, ska den föreslå rådet att det förlänger krisläget för den inre marknaden. Med förbehåll för brådskande och exceptionella förändringar av omständigheterna ska kommissionen göra sitt yttersta för att göra detta senast 30 dagar före utgången av den period som bevakningsläget för den inre marknaden har aktiverats för. På grundval av detta förslag får rådet förlänga bevakningsläget för den inre marknaden med högst sex månader åt gången genom en genomförandeakt från rådet.

2. Om nämnden har konkreta och tillförlitliga bevis för att krisläget för den inre marknaden bör avaktiveras får den avge ett yttrande om detta och översända det till kommissionen. Om kommissionen, med beaktande av nämndens yttrande, anser att det inte längre föreligger en krissituation på den inre marknaden ska den föreslå rådet att utan dröjsmål avaktivera krisläget för den inre marknaden.

3. De åtgärder som vidtas i enlighet med artiklarna 27–35 ska upphöra att tillämpas när krisläget för den inre marknaden avaktiveras.

KAPITEL II

Fri rörlighet under en krissituation på den inre marknaden

Avsnitt I

Åtgärder för att underlätta den fria rörligheten

Artikel 20

Inskränkningar av den fria rörligheten under krisläget för den inre marknaden

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 21 ska medlemsstaterna, när de antar och tillämpar nationella åtgärder för att hantera en krissituation på den inre marknaden, säkerställa att sådana åtgärder är förenliga med unionsrätten, även i fråga om icke-diskriminering, motivering och proportionalitet.

2. Medlemsstaterna ska särskilt säkerställa att de åtgärder som avses i punkt 1 tas bort så snart de inte längre är motiverade eller proportionella.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att krav på enskilda personer eller ekonomiska aktörer inte medför en orimlig eller onödig administrativ börda.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla enskilda personer och berörda parter som påverkas informeras på ett tydligt och otvetydigt sätt om de åtgärder som inskränker den fria rörligheten för varor, tjänster och personer, inbegripet arbetstagare och tjänsteleverantörer, innan åtgärderna träder i kraft. Medlemsstaterna ska säkerställa en kontinuerlig dialog med berörda parter, däribland kommunikation med arbetsmarknadens parter och internationella partner.

Artikel 21

Förbjudna inskränkningar av rätten till fri rörlighet under ett krisläge för den inre marknaden

Under ett krisläge för den inre marknaden och vid hanteringen av en krissituation på den inre marknaden ska medlemsstaterna avhålla sig från att införa följande:

a) Åtgärder som inte är tidsbegränsade.

b) Förbud mot unionsintern export av krisnödvändiga varor eller tjänster eller åtgärder med motsvarande verkan på krisnödvändiga varor eller tjänster, eller förbud mot transitering av krisnödvändiga varor, eller åtgärder med motsvarande verkan.

c) Åtgärder som begränsar den unionsinterna varuexporten, eller åtgärder med motsvarande verkan, eller åtgärder som inskränker gränsöverskridande tillhandahållande eller mottagande av tjänster, om dessa inskränkningar leder till något av följande:

   i) Störningar av leveranskedjor för krisnödvändiga varor och tjänster.

   ii) Brist, eller ökad brist, på sådana varor och tjänster på den inre marknaden.

d) Åtgärder som diskriminerar mellan personer som enligt unionsrätten omfattas av rätten till fri rörlighet på grund av nationalitet eller, när det gäller företag, på grund av den plats där de har sitt säte, sitt huvudkontor eller sitt huvudsakliga verksamhetsställe.

e) Åtgärder som nekar personer som enligt unionsrätten omfattas av rätten till fri rörlighet rätten att resa in i den medlemsstats territorium där de är medborgare eller bosatta, rätten att lämna en medlemsstats territorium för att resa till den medlemsstat där de är medborgare eller bosatta, eller rätten att transitera genom en medlemsstat för att nå den medlemsstat där de är medborgare eller bosatta.

f) Åtgärder som förbjuder affärsresor i samband med forskning om och utveckling, produktion eller utsläppande på marknaden av krisnödvändiga varor, eller därtill knutna inspektioner och därtill knutet underhåll av krisnödvändiga varor.

g) Åtgärder som förbjuder resor mellan medlemsstater av tvingande familjeskäl, när sådana resor är tillåtna inom den medlemsstat som inför en sådan åtgärd.

h) Åtgärder som inför reserestriktioner för tjänsteleverantörer, företagsföreträdare och arbetstagare som hindrar dem från att resa mellan medlemsstater för att komma till sin verksamhetsort eller arbetsplats om det inte finns sådana reserestriktioner inom den medlemsstat som inför en sådan åtgärd.

i) Åtgärder som inför restriktioner som förhindrar

i) resor för leverantörer av krisnödvändiga tjänster, företagsföreträdare och arbetstagare som är involverade i produktionen av krisnödvändiga varor eller i försörjningen av krisnödvändiga tjänster, eller civilskyddspersonal,

ii) transport av utrustning för de personer som avses i led i) till deras verksamhetsort.

Artikel 22

Åtgärder som reducerar inskränkningar i rätten till fri rörlighet för personer

1. Under krisläget för den inre marknaden får kommissionen, i syfte att underlätta den fria rörligheten för de personer som avses i artikel 21 f–i, genom genomförandeakter anta administrativa arrangemang eller tillhandahålla medlemsstaterna digitala verktyg för att underlätta för medlemsstaterna att i samarbete med andra relevanta medlemsstater och kommissionen identifiera de kategorier av personer och kontrollera de fakta som avses i de bestämmelserna.

2. Om kommissionen under krisläget för den inre marknaden konstaterar att medlemsstaterna har infört mallar för intygande av att en person eller ekonomisk aktör uppfyller de allmänna krav som fastställs i nationella krisåtgärder, och om kommissionen anser att det faktum att olika medlemsstater använder olika mallar utgör ett hinder för den fria rörligheten för dessa personer eller ekonomiska aktörer och deras utrustning, får kommissionen genom genomförandeakter utfärda mallar som medlemsstaterna får använda på frivillig basis.

3. Utan att det påverkar relevant unionsrätt och tillämplig nationell rätt och tillämpliga nationella förfaranden ska medlemsstaterna prioritera anmälnings-, registrerings och tillståndsförfaranden med avseende på leverantörer av krisnödvändiga tjänster.

4. Kommissionen ska, efter att ha hört nämnden, identifiera de kategorier av personer som är involverade i produktionen eller försörjningen av krisnödvändiga varor och tjänster och vars fria rörlighet behöver underlättas genom att i genomförandeakter fastställa mallar, som medlemsstaterna får använda på frivillig basis.

5. De genomförandeakter som avses i punkterna 1, 2 och 4 i denna artikel ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 45.2. Vid vederbörligen motiverade och tvingande skäl till skyndsamhet med avseende på effekterna av krisen på den inre marknaden, ska kommissionen anta genomförandeakter med omedelbar verkan i enlighet med det förfarande som avses i artikel 45.3.

6. Kommissionen ska på en särskild webbplats offentliggöra information om de inskränkningsreducerande åtgärder som den har antagit enligt denna artikel.

Avsnitt II

Öppenhet och administrativt stöd

Artikel 23

Öppenhet

1. Om krisläget för den inre marknaden har aktiverats i enlighet med artikel 18.4 ska medlemsstaterna via samordningskontoret på unionsnivå delge kommissionen och andra medlemsstater texten till alla krisåtgärder som har vidtagits för att hantera krisen, utan dröjsmål och efter att de har antagits. Den skyldigheten ska endast tillämpas om dessa

åtgärder inför inskränkningar i utövandet av rätten till fri rörlighet för personer mellan medlemsstaterna och inte redan omfattas av en informations- eller anmälningsskyldighet enligt annan unionslagstiftning. Delgivandet ska omfatta följande uppgifter:

a) skälen till sådana åtgärder, inbegripet skäl som visar att åtgärderna är motiverade och proportionella, liksom alla underliggande vetenskapliga eller andra data som stöder antagandet av åtgärderna,

b) åtgärdernas tillämpningsområde,

c) datum för antagande av åtgärderna, deras tillämpningsdatum och deras varaktighet.

2. Medlemsstaterna får via samordningskontoret på unionsnivå delge kommissionen och andra medlemsstater utkastet till text till alla åtgärder som avses i punkt 1 innan de antas, tillsammans med de uppgifter som avses i punkt 1 a-c.

3. Det delgivande som avses i punkt 2 hindrar inte medlemsstaterna från att anta åtgärderna i fråga.

4. Medlemsstaterna ska så snart som möjligt ge allmänheten och, samtidigt, kommissionen tydlig, heltäckande och aktuell information om de åtgärder som avses i punkt 1.

5. Kommissionen ska samordna informationsutbytet mellan medlemsstaterna och, på grundval av den information som erhållits enligt denna artikel, på en särskild webbplats som är tillgänglig på unionsinstitutionernas samtliga officiella språk, offentliggöra relevant information om alla inskränkningar i utövandet av rätten till fri rörlighet, inbegripet information om tillämpningsområde och varaktighet för de nationella åtgärderna i fråga och, om möjligt, realtidsinformation. Den särskilda webbplatsen får innehålla en interaktiv karta med relevant realtidsinformation om dessa åtgärder.

6. Kommissionen ska göra den information som erhållits enligt punkterna 1, 2 och 4 tillgänglig för nämnden.

7. Den information som avses i punkterna 1, 2 och 4 ska översändas via ett säkert verktyg som kommissionen ska tillhandahålla.

Artikel 24

Gemensamma kontaktpunkter i medlemsstaterna

1. Varje medlemsstat ska driva en nationell gemensam kontaktpunkt som ska bistå medborgare, konsumenter, ekonomiska aktörer och arbetstagare och deras företrädare med följande:

a) Hjälp med att begära och få information om nationella inskränkningar i den fria rörligheten för varor, tjänster, personer och arbetstagare som har införts under krisläget för den inre marknaden.

b) Hjälp vid genomförandet av eventuella nationella krisförfaranden och formaliteter som har införts på grund av att krisläget för den inre marknaden har aktiverats.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att medborgare, konsumenter, ekonomiska aktörer och arbetstagare och deras företrädare på egen begäran och via den relevanta gemensamma kontaktpunkten kan få information från de behöriga myndigheterna om hur de respektive nationella krishanteringsåtgärderna generellt tolkas och tillämpas. När så är lämpligt ska sådan information innehålla en steg-för-steg-vägledning. Informationen ska tillhandahållas på ett klart, begripligt och tydligt språk. Den informationen ska vara lättillgänglig på distans och på elektronisk väg och ska hållas uppdaterad.

3. Medlemsstaterna ska även göra den information som avses i punkt 1 tillgänglig på ett av unionsinstitutionernas officiella språk som förstås brett av så många gränsöverskridande användare som möjligt och göra sitt yttersta för att tillhandahålla sådan information på andra av unionsinstitutionernas officiella språk, och då fästa särskild vikt vid gränsregionernas situation och behov.

Artikel 25

Gemensam kontaktpunkt på unionsnivå

1. Kommissionen ska inrätta och driva en gemensam kontaktpunkt på unionsnivå.

2. Den gemensamma kontaktpunkten på unionsnivå ska

a) bistå medborgare, konsumenter, ekonomiska aktörer och arbetstagare och deras företrädare med att begära och få information om krishanteringsåtgärder på unionsnivå som är relevanta för eller som påverkar utövandet av den fria rörligheten för varor, tjänster och personer, inbegripet arbetstagare, under krisläget för den inre marknaden,

b) bistå medborgare, konsumenter, ekonomiska aktörer och arbetstagare och deras företrädare vid genomförandet av alla krisförfaranden och formaliteter som har införts på unionsnivå på grund av att krisläget för den inre marknaden har aktiverats,

c) sammanställa och offentliggöra en förteckning över alla nationella krisåtgärder och nationella kontaktpunkter.

3. Tillräckliga personalresurser och ekonomiska resurser ska anslås till den gemensamma kontaktpunkten på unionsnivå.

KAPITEL III

Krishanteringsåtgärder för den inre marknaden

Avsnitt I

Begäranden om information, krisförfaranden enligt unionsproduktlagstiftning och prioritetsklassade begäranden

Artikel 26

Krav på tvåstegsaktivering

1. Åtgärderna i detta avsnitt ska bara antas av kommissionen när ett krisläge för den inre marknaden har aktiverats och rådet har upprättat en förteckning enligt artikel 18.4.

2. En genomförandeakt som inför en åtgärd enligt detta avsnitt ska tydligt och specifikt ange vilka krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster denna åtgärd är tillämplig på. Denna åtgärd ska endast tillämpas så länge som krisläget för den inre marknaden varar.

Artikel 27

Begäranden om information riktade till ekonomiska aktörer

1. Kommissionen får uppmana de relevanta ekonomiska aktörerna i de leveranskedjor som hanterar krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster att på frivillig basis inom en fastställd tidsfrist tillhandahålla specifik information under följande omständigheter:

a) Om det föreligger allvarlig brist på krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster eller ett överhängande hot om sådan brist.

b) Om den efterfrågade informationen är absolut nödvändig för att bedöma om någon av de åtgärder som fastställs i artikel 28 eller i artiklarna 34–39 kan minska sådan brist eller det överhängande hotet om sådan brist.

c) Om den information som har tillhandahållits av nämnden eller erhållits på annat sätt från medlemsstaterna under beredskapsfasen eller bevakningsläget för den inre marknaden inte är tillräcklig.

d) Om kommissionen inte kan få sådan information från andra källor.

Kommissionen ska efter att ha hört nämnden bedöma om de villkor som avses i första stycket föreligger.

2. Kommissionen får framställa en begäran om information genom en genomförandeakt om

a) kommissionen inte tillhandahålls information på frivillig basis inom den fastställda tidsfristen enligt punkt 1, eller

b) den information som kommissionen erhåller, genom det frivilliga tillhandahållandet av information enligt punkt 1 eller från andra källor som är tillgängliga under beredskapsfasen eller bevakningsläget för den inre marknaden, fortfarande är otillräcklig för att bedöma om användningen av de åtgärder som fastställs i artikel 28 eller i artiklarna 34–39 skulle minska den allvarliga bristen på krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster eller det överhängande hotet om sådan brist och huruvida sådana åtgärder bör vidtas.

3. Innan kommissionen antar en genomförandeakt enligt punkt 2 ska den, med beaktande av nämndens yttrande,

a) bedöma behovet av en sådan begäran om information och dess proportionalitet för att uppnå de mål som fastställs i punkt 1 b,

b) vederbörligen beakta den administrativa börda som en sådan begäran skulle kunna innebära för de berörda ekonomiska aktörerna, särskilt SMF, och fastställa tidsfristen för när informationen ska inges i enlighet med detta.

4. De begäranden om information som avses i punkterna 1 och 2 ska begränsas till riktad information om följande:

a) Produktionskapacitet och eventuella befintliga lager av krisnödvändiga varor på produktionsanläggningar i unionen eller produktionsanläggningar i länder utanför unionen som den relevanta ekonomiska aktören driver, har avtal med eller köper varor från, samtidigt som företags- och affärshemligheter till fullo respekteras.

b) Om den är tillgänglig, tidsplanen över den förväntade produktionen av krisnödvändiga varor i produktionsanläggningar i unionen och i länder utanför unionen som den relevanta ekonomiska aktören driver eller har avtal med för de tre månader som följer efter det att begäran om information har mottagits.

c) Eventuella relevanta störningar eller brister i leveranskedjor för krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster.

5. Den genomförandeakt som föreskriver en begäran om information från kommissionen till ekonomiska aktörer enligt punkt 2 ska

a) ange de krisnödvändiga varor och tjänster som är relevanta för begäran om information,

b) ange vilka relevanta ekonomiska aktörer som är verksamma i leveranskedjorna för krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster och som berörs av begäran om information,

c) ange vilken information som efterfrågas, vid behov även tillhandahålla en mall med frågor som skulle kunna ställas till de enskilda relevanta ekonomiska aktörerna,

d) påvisa förekomsten av det exceptionella behov som avses i punkt 1 b, för vilket informationen begärs, och inbegripa den bedömning som avses i punkt 3 a,

e) förklara syftet med begäran, hur den begärda informationen är avsedd att användas och hur länge användningen är avsedd att fortgå,

f) ange den period under vilken den ekonomiska aktören kan be kommissionen att ändra begäran.

Den begäran om information som föreskrivs i den genomförandeakt som avses i första stycket ska vara avfattad på ett klart, koncist och begripligt språk och ta hänsyn till skyddet av företagshemligheter och den insats som krävs av den ekonomiska aktören för att på frivillig basis tillgängliggöra informationen, i synnerhet om det rör sig om SMF.

6. Efter det att kommissionen har riktat en begäran om information till de ekonomiska aktörerna genom en genomförandeakt enligt artikel 2 ska den rikta ett enskilt beslut till var och en av de berörda ekonomiska aktörer som ingår i den kategori som anges i denna genomförandeakt och begära att de antingen ska tillhandahålla den information som

anges i denna genomförandeakt eller förklara varför de inte kan tillhandahålla sådan information. Kommissionen ska när så är möjligt förlita sig på den relevanta och tillgängliga förteckningen över relevanta ekonomiska aktörer som sammanställts av medlemsstaterna i enlighet med artikel 16.3. Om så är relevant får kommissionen också inhämta nödvändig information om de berörda ekonomiska aktörerna från medlemsstaterna.

7. De beslut om enskilda begäranden om information som kommissionen har fattat enligt punkt 6 ska vara vederbörligen motiverade och proportionella i fråga om de begärda uppgifternas omfattning, karaktär och detaljnivå samt åtkomstfrekvensen för uppgifterna, och de ska vara nödvändiga för hanteringen av krisen.

Sådana beslut ska innehålla samtliga följande delar:

a) En hänvisning till den genomförandeakt som avses i punkt 2 och på vilken de grundas.

b) En beskrivning av de situationer med allvarlig krisrelaterad brist eller överhängande hot om sådan brist som har gett upphov till beslutet.

c) Åtgärder för skydd av personuppgifter i enlighet med artikel 42, för skydd mot röjande av känslig affärsinformation och affärshemligheter och för skydd av immateriella rättigheter som ingår i svaret i enlighet med artikel 43.

d) Information om möjligheten att bestrida beslutet vid Europeiska unionens domstol i enlighet med relevant unionsrätt.

e) En rimlig tidsfrist på högst 20 arbetsdagar inom vilken informationen eller motiveringen för vägran att tillhandahålla sådan information ska lämnas.

När kommissionen fastställer den tidsfrist som avses i andra stycket e ska den särskilt beakta den berörda ekonomiska aktörens storlek i fråga om antal anställda och den insats som krävs för att samla in och tillgängliggöra information.

Den ekonomiska aktören får begära en engångsförlängning av tidsfristen fram till två dagar innan den löper ut, om situationens allvar kräver en sådan förlängning. Kommissionen ska besvara en sådan begäran om förlängning av tidsfristen inom en arbetsdag.

8. När en ekonomisk aktörs verksamhet potentiellt kan komma att störas avsevärt av att en ekonomisk aktör behandlar en begäran om information får den ekonomiska aktören vägra att tillhandahålla den begärda informationen och ska då ange skälen för en sådan vägran för kommissionen. Kommissionen får inte lämna ut en sådan vägran att tillhandahålla den begärda informationen eller skälen för en sådan vägran.

9. Kommissionen ska utan dröjsmål vidarebefordra en kopia av alla begäranden om information som avses i punkterna 1 och 2 till den relevanta behöriga myndigheten i den medlemsstat på vars territorium den ekonomiska aktören är belägen. Om den behöriga myndigheten så begär ska kommissionen översända den information som inhämtats från respektive ekonomisk aktör i enlighet med unionsrätten.

10. Efter att ha erhållit information enligt en sådan begäran om information som avses i punkterna 1 och 2 ska kommissionen

a) endast använda informationen på ett sätt som är förenligt med det syfte för vilket informationen begärdes,

b) i den mån behandling av personuppgifter är nödvändig, säkerställa att det genomförs tekniska och organisatoriska åtgärder som garanterar den begärda informationens konfidentialitet och integritet, i synnerhet personuppgifter, och skyddar de registrerades rättigheter och friheter,

c) radera informationen så snart den inte längre behövs för det angivna syftet och utan oskäligt dröjsmål informera den ekonomiska aktören och den relevanta behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten att informationen har raderats, såvida det inte är nödvändigt att i öppenhetssyfte arkivera informationen i enlighet med nationell rätt.

11. Varje berörd ekonomisk aktör eller vem som helst som är vederbörligen bemyndigad att företräda den ekonomiska aktören ska tillhandahålla den begärda informationen på individuell basis i enlighet med unionens konkurrensregler om informationsutbyte.

12. De genomförandeakter som avses i punkt 2 i denna artikel ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 45.2. När det föreligger vederbörligen motiverade och tvingande skäl till skyndsamhet med avseende på effekterna av krisen på den inre marknaden ska kommissionen anta omedelbart tillämpliga genomförandeakter i enlighet med det förfarande som avses i artikel 45.3.

13. De begäranden om information som har utfärdats enligt denna artikel får inte avse information vars utlämnande skulle strida mot medlemsstaternas väsentliga nationella säkerhetsintressen.

Artikel 28

Aktivering av krisförfaranden i relevant unionsproduktlagstiftning

1. När krisläget för den inre marknaden har aktiverats genom en genomförandeakt från rådet som antagits enligt artikel 18 i denna förordning och det råder brist på vissa krisnödvändiga varor får kommissionen genom genomförandeakter aktivera de krisförfaranden för krisnödvändiga varor som ingår i unionens rättsakter, ändrade genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/2748 ([55]) och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/2749 ([56]). Dessa genomförandeakter ska ange vilka krisnödvändiga varor och krisförfaranden som omfattas av aktiveringen, skälen till en sådan aktivering och dess proportionalitet samt hur länge en sådan aktivering kommer att pågå.

2. En aktivering av krisförfaranden som avses i punkt 1 ska endast tillämpas så länge som krisläget för den inre marknaden varar.

3. De genomförandeakter som avses i punkt 1 i den här artikeln ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 45.2. När det föreligger vederbörligen motiverade och tvingande skäl till skyndsamhet med avseende på effekterna av krisen på den inre marknaden ska kommissionen anta omedelbart tillämpliga genomförandeakter i enlighet med det förfarande som avses i artikel 45.3.

Artikel 29

Prioritetsklassade begäranden

1. Kommissionen får i exceptionella situationer, efter samråd med de medlemsstater där de ekonomiska aktörerna är etablerade, och med största möjliga hänsyn tagen till deras synpunkter, rikta en begäran till en eller flera ekonomiska aktörer som är etablerade i unionen om att de ska godta och prioritera produktionen eller försörjningen av krisnödvändiga varor (*prioritetsklassade begäranden*) om

a) det råder en allvarlig och ihållande brist på de krisnödvändiga varor som omfattas av begäran,

b) produktionen eller försörjningen av sådana varor inte skulle kunna uppnås genom andra åtgärder som föreskrivs i denna förordning, inbegripet de åtgärder som avses i artikel 35 eller i avdelning V.

2. Kommissionen ska påvisa att valet av de som mottagit och gynnas av de prioritetsklassade begäranden som avses i denna artikel inte är diskriminerande och är förenligt med unionens konkurrensregler.

3. Kommissionen ska grunda de prioritetsklassade begäranden som avses i denna artikel på objektiva, faktiska, mätbara och underbyggda uppgifter och visa att en sådan prioritering är oundgänglig för att säkerställa upprätthållandet av centrala samhällsfunktioner eller ekonomiska verksamheter på den inre marknaden samt ta hänsyn till den ekonomiska aktörens legitima intressen och de kostnader och insatser som krävs för varje förändring i leveranskedjans tillverkningsserie. Kommissionen ska i den prioritetsklassade begäran uttryckligen ange att det står den ekonomiska aktören fritt att avvisa denna begäran.

4. Om den ekonomiska aktör som har tillställts den prioritetsklassade begäran som avses i punkt 1 uttryckligen har godtagit begäran ska kommissionen anta en genomförandeakt som fastställer

([55]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/2748 av den 9 oktober 2024 om ändring av förordningarna (EU) nr 305/2011, (EU) 2016/424, (EU) 2016/425, (EU) 2016/426, (EU) 2023/988 och (EU) 2023/1230 vad gäller krisförfaranden för bedömning av överensstämmelse, presumtion om överensstämmelse, antagande av gemensamma specifikationer och marknadskontroll till följd av en krissituation på den inre marknaden (EUT L, 2024/2748, 8.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2748/oj).

([56]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/2749 av den 9 oktober 2024 om ändring av direktiven 2000/14/EG, 2006/42/EG, 2010/35/EU, 2014/29/EU, 2014/30/EU, 2014/33/EU, 2014/34/EU, 2014/35/EU, 2014/53/EU och 2014/68/EU vad gäller krisförfaranden för bedömning av överensstämmelse, presumtion om överensstämmelse, antagande av gemensamma specifikationer och marknadskontroll till följd av en krissituation på den inre marknaden (EUT L, 2024/2749, 8.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2749/oj).

a) den rättsliga grunden för den prioritetsklassade begäran som den ekonomiska aktören är skyldig att efterkomma,

b) de varor som omfattas av den prioritetsklassade begäran och i vilken mängd de ska tillhandahållas,

c) de tidsfrister inom vilka den prioritetsklassade begäran ska efterkommas,

d) de som gynnas av den prioritetsklassade begäran,

e) friskrivning från avtalsrättsligt ansvar enligt de villkor som fastställs i punkt 6.

5. En prioritetsklassad begäran som har framställts enligt punkt 4 ska utfärdas till ett skäligt och rimligt pris som tar vederbörlig hänsyn till den ekonomiska aktörens alternativkostnader för att efterkomma den prioritetsklassade begäran jämfört med befintliga prestationsåtaganden. Den prioritetsklassade begäran ska ha företräde framför eventuella tidigare prestationsåtaganden enligt privaträtten eller offentlig rätt som är kopplade till de varor som omfattas av den prioritetsklassade begäran enligt privaträtten eller offentlig rätt.

6. Den ekonomiska aktör som är föremål för en prioritetsklassad begäran enligt punkt 4 är inte ansvarig för åsidosättandet av en avtalsenlig skyldighet som regleras av rätten i en medlemsstat, förutsatt att

a) åsidosättandet av en avtalsenlig skyldighet är nödvändigt för att fullgöra den föreskrivna prioriteringen,

b) den genomförandeakt som avses i punkt 4 har följts,

c) godtagandet av den prioritetsklassade begäran inte hade som enda syfte att otillbörligen undvika en tidigare avtalsenlig skyldighet.

7. De prioritetsklassade begärandena får inte omfatta varor vars produktion eller leverans skulle strida mot medlemsstaternas väsentliga nationella säkerhets- eller försvarsintressen.

8. Kommissionen ska anta den genomförandeakt som avses i punkt 4 i enlighet med tillämplig unionsrätt, inbegripet principerna om nödvändighet och proportionalitet, och unionens skyldigheter enligt internationell rätt.

9. Den genomförandeakt som avses i punkt 4 i denna artikel ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 45.2.

10. Om en ekonomisk aktör, efter att uttryckligen ha godtagit en prioritetsklassad begäran, inte efterkommer denna begäran, antingen avsiktligen eller till följd av grov vårdslöshet, får kommissionen genom ett beslut, om så bedöms vara nödvändigt och proportionellt, förelägga den berörda ekonomiska aktören böter. Böterna får inte överstiga 100 000 EUR. Böter som föreläggs SMF får inte överstiga 25 000 EUR.

Artikel 30

Föreläggande av böter för ekonomiska aktörer till följd av underlåtenhet att efterkomma en uttryckligen godtagen prioritetsklassad begäran

1. Vid fastställandet av det bötesbelopp som avses i artikel 29.10 ska kommissionen ta hänsyn till den berörda ekonomiska aktörens storlek och ekonomiska resurser samt arten av underlåtelse att fullgöra den uttryckligen godtagna prioritetsklassade begäran liksom underlåtelsens art, svårighetsgrad och varaktighet, med vederbörlig hänsyn till principerna om proportionalitet och lämplighet.

2. Europeiska unionens domstol ska ha obegränsad behörighet att pröva beslut genom vilka kommissionen har fastställt böter i enlighet med artikel 29.10. Den får upphäva, sänka eller höja böter som har förelagts.

Artikel 31

Preskriptionstid för föreläggande av böter

1. Kommissionens befogenhet att förelägga böter i enlighet med artikel 29.10 ska omfattas av en preskriptionstid på två år.

2. Tiden ska börja löpa den dag då kommissionen får kännedom om att den godtagna prioritetsklassade begäran inte har efterkommits. Vid fortsatta eller upprepade fall av underlåtelse att efterkomma en godtagen prioritetsklassad begäran ska dock tiden börja löpa den dag då underlåtelsen upphörde.

3. Varje åtgärd som kommissionen eller medlemsstaternas behöriga myndigheter vidtar för att säkerställa fullgörande av den prioritetsklassade begäran ska innebära att preskriptionstiden avbryts.

4. Preskriptionsavbrottet ska tillämpas på alla parter som hålls ansvariga för deltagandet i underlåtelsen.

5. Efter varje avbrott ska en ny preskriptionstid börja löpa. Preskriptionstiden ska dock löpa ut senast den dag då en period motsvarande den dubbla preskriptionstiden har förflutit utan att kommissionen har påfört böter. Den perioden ska förlängas med den tid under vilken preskriptionstiden tillfälligt avbryts på grund av att kommissionens beslut är föremål för prövning i Europeiska unionens domstol.

Artikel 32

Preskriptionstid för åtgärder för att driva in betalning av böter

1. Kommissionens befogenhet att säkerställa efterlevnaden av beslut som fattats enligt artikel 29.10 ska omfattas av en preskriptionstid på fem år.

2. Tiden ska börja löpa den dag då beslutet vinner laga kraft.

3. Preskriptionstiden för åtgärder för att driva in betalningen av böter ska avbrytas

a) genom underrättelse om ett beslut om ändring av det ursprungliga bötesbeloppet eller om avslag på en ansökan om ändring,

b) genom åtgärder som vidtas av kommissionen eller av en medlemsstat, som agerar på kommissionens begäran, för att driva in betalningen av böter.

4. Efter varje avbrott ska en ny preskriptionstid börja löpa.

5. Preskriptionstiden för åtgärder för att driva in betalning av böter ska tillfälligt avbrytas så länge som

a) en betalningsfrist medges,

b) åtgärderna för att driva in betalningen har skjutits upp enligt ett beslut av Europeiska unionens domstol.

Artikel 33

Rätt att yttra sig om föreläggandet av böter

1. Kommissionen ska innan den antar ett beslut enligt artikel 29.10 ge den berörda ekonomiska aktören möjlighet att yttra sig om

a) kommissionens preliminära slutsatser, inbegripet alla frågor där kommissionen har invändningar,

b) åtgärder som kommissionen kan komma att vidta mot bakgrund av de preliminära slutsatserna enligt led a i denna punkt.

2. De berörda ekonomiska aktörerna får lämna sina synpunkter på kommissionens preliminära slutsatser enligt punkt 1 a inom en tidsfrist som kommissionen ska fastställa i sina preliminära slutsatser och som inte får vara kortare än 21 dagar.

3. Kommissionen ska grunda sina beslut endast på invändningar som de berörda ekonomiska aktörerna har kunnat lämna synpunkter på.

4. Den rätt till försvar som tillkommer den berörda ekonomiska aktören ska respekteras fullt ut i alla förfaranden. Den berörda ekonomiska aktören ska ha rätt att få tillgång till kommissionens handlingar i ärendet i enlighet med villkoren för ett framförhandlat utlämnande av uppgifter, med förbehåll för de ekonomiska aktörernas legitima intresse av att deras affärshemligheter skyddas. Rätten till tillgång till handlingar i ärendet omfattar inte konfidentiell information och interna handlingar hos kommissionen eller medlemsstaternas myndigheter. I synnerhet omfattar rätten till tillgång till handlingar i ärendet inte skriftväxling mellan kommissionen och medlemsstaternas myndigheter. Detta hindrar inte kommissionen från att lämna ut eller använda information som är nödvändig för att bevisa bristande efterlevnad.

Avsnitt II

Andra åtgärder för att säkerställa tillgången på krisnödvändiga varor och tjänster

Artikel 34

Solidaritet och samordnad distribution av krisnödvändiga varor och tjänster

1. Om det skulle uppstå brist på krisnödvändiga varor och tjänster i en eller flera medlemsstater får de berörda medlemsstaterna underrätta kommissionen om detta och ange de kvantiteter som behövs och all annan relevant information. Kommissionen ska vidarebefordra informationen till de relevanta behöriga myndigheterna och underlätta samordningen av medlemsstaternas insatser.

2. Om kommissionen enligt punkt 1 informeras om att de krisnödvändiga varorna eller krisnödvändiga tjänsterna i en medlemsstat är otillräckliga för att tillgodose behoven i samband med krissituationen på den inre marknaden får kommissionen, med hänsyn till yttrandet från nämnden och den information som inhämtats enligt denna förordning, rekommendera andra medlemsstater att distribuera dessa varor eller tjänster på ett riktat sätt, när så är möjligt, med beaktande av behovet av att inte ytterligare förvärra störningarna på den inre marknaden, inklusive i geografiska områden som är särskilt drabbade av sådana störningar, och i enlighet med principerna om nödvändighet, proportionalitet och solidaritet, genom att fastställa den mest ändamålsenliga användningen av dessa varor eller tjänster i syfte att avhjälpa krissituationen på den inre marknaden.

Artikel 35

Åtgärder för att säkerställa tillgången på och försörjningen av krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster

1. Om kommissionen enligt artikel 34.1 informeras om att det finns en risk för att krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster är otillräckliga i en medlemsstat för att tillgodose behoven i samband med krissituationen på den inre marknaden kan den, med beaktande av nämndens yttrande, rekommendera att medlemsstaterna vidtar särskilda åtgärder. Dessa åtgärder ska så snabbt som möjligt säkerställa en effektiv omorganisation av leveranskedjor och produktionslinjer och användningen av befintliga lager för att öka tillgången på och försörjningen av sådana varor eller tjänster.

2. De åtgärder som avses i punkt 1 får särskilt omfatta åtgärder som

a) främjar en ökning av eller nya användningsområden för befintlig produktionskapacitet eller uppbyggnad av ny produktionskapacitet för krisnödvändiga varor,

b) främjar en ökning av befintlig kapacitet eller uppbyggnad av ny kapacitet för tjänsteverksamhet,

c) syftar till att påskynda relevanta godkännande- och tillståndsförfaranden, inbegripet miljötillstånd, som avser eller berör produktionen och distributionen av krisnödvändiga varor,

d) syftar till att påskynda tillstånds- och registreringsförfaranden för krisnödvändiga tjänster,

e) syftar till att påskynda relevanta produktgodkännandeförfaranden med avseende på utsläppande på marknaden av krisnödvändiga varor som inte omfattas av någon unionslagstiftning om harmonisering av villkoren för saluföring av produkter.

AVDELNING V

OFFENTLIG UPPHANDLING

KAPITEL I

Kommissionens offentliga upphandling på medlemsstaternas vägnar eller i deras namn under ett bevakningsläge för den inre marknaden eller ett krisläge för den inre marknaden

Artikel 36

Begäran från medlemsstaterna till kommissionen om att upphandla varor och tjänster på deras vägnar eller i deras namn

1. Två eller flera medlemsstater får begära att kommissionen inleder en upphandling på de medlemsstaters vägnar som vill företrädas av kommissionen eller i deras namn (*deltagande medlemsstater*) för inköp av kritiskt viktiga varor och tjänster eller krisnödvändiga varor och tjänster.

2. Kommissionen ska utan dröjsmål och i samråd med nämnden bedöma behovet av den begäran som avses i punkt 1 och dess proportionalitet. Om kommissionen har för avsikt att inte bevilja begäran ska den underrätta de berörda medlemsstaterna och nämnden och ange skälen till avslaget.

3. Om kommissionen samtycker till att upphandla på de deltagande medlemsstaternas vägnar eller i deras namn ska den

a) informera alla medlemsstater och nämnden om sin avsikt att genomföra upphandlingsförfarandet och uppmana de berörda medlemsstaterna att delta,

b) utarbeta ett förslag till ett avtal med de deltagande medlemsstaterna som gör det möjligt för kommissionen att upphandla på deras vägnar eller i deras namn.

Avtalet baserat på det förslag som avses i första stycket b ska fastställa de närmare villkoren för upphandlingen, inbegripet praktiska arrangemang, föreslagna maximala kvantiteter, villkor för det gemensamma inköpet eller den gemensamma hyran på de deltagande medlemsstaternas vägnar eller i deras namn, inbegripet priser och leveranstidsfrister.

4. Om kommissionen i enlighet med artikel 174 i förordning (EU, Euratom) 2024/2509 (*budgetförordningen*) avbryter upphandlingsförfarandet ska den omedelbart underrätta de deltagande medlemsstaterna om detta, så att de utan dröjsmål kan inleda sina egna upphandlingsförfaranden.

Artikel 37

Fastställande och genomförande av kommissionens förhandlingsmandat

1. I det avtal som avses i artikel 36.3 andra stycket ska ett förhandlingsmandat fastställas för kommissionen att på de deltagande medlemsstaternas vägnar eller i deras namn upphandla de relevanta kritiskt viktiga varorna och tjänsterna eller krisnödvändiga varorna och tjänsterna genom ingående av nya kontrakt. Detta förhandlingsmandat ska innehålla tilldelningskriterierna.

2. Kommissionen ska uppmana de deltagande medlemsstaterna att utse företrädare som ska delta i förhandlingen av det avtal som avses i artikel 36.3 b, liksom i förberedelserna av det offentliga upphandlingsförfarandet.

3. När kommissionen upphandlar på de deltagande medlemsstaternas vägnar eller i deras namn ska den enligt detta avtal ges befogenhet att ingå kontrakt med ekonomiska aktörer, inklusive enskilda producenter av kritiskt viktiga varor och tjänster eller krisnödvändiga varor och tjänster, om tillhandahållande av sådana varor eller tjänster.

4. Utan att det påverkar artikel 174 i budgetförordningen ska kommissionen genomföra upphandlingsförfarandena på de deltagande medlemsstaternas vägnar eller i deras namn, inbegripet antagandet av tilldelningsbeslutet, och ingå de kontrakt som följer därav med de ekonomiska aktörerna.

5. När kommissionen tillämpar de därav följande avtalen och när den genomför upphandlingsförfarandena ska den säkerställa att deltagande medlemsstater inte diskrimineras.

Artikel 38

Arrangemang för kommissionens upphandling på medlemsstaternas vägnar eller i deras namn

1. Upphandling enligt denna förordning ska genomföras av kommissionen i enlighet med reglerna i budgetförordningen för dess egen upphandling.

2. Om så är vederbörligen motiverat till följd av synnerlig brådska eller absolut nödvändigt för att möjliggöra en anpassning till oförutsedda händelser vad gäller utvecklingen av krissituationen på den inre marknaden, och förutsatt att ändringen inte väsentligt ändrar kontraktets innehåll, får kommissionen i samförstånd med entreprenören

a) tillåta att det kontrakt som har undertecknats ändras, över tröskelvärdet på 50 % och upp till 100 % av det ursprungliga kontraktsvärdet, eller

b) i samförstånd med en enkel majoritet av de deltagande medlemsstaterna tillåta andra medlemsstater att ansluta sig till ett kontrakt som har undertecknats eller att underteckna ytterligare ett kontrakt med den valda entreprenören.

3. En ändring ska anses ändra innehållet i kontraktet väsentligt om den innebär att kontraktet i sak skiljer sig väsentligt från det som ursprungligen ingicks, närmare bestämt om ett eller flera av följande villkor är uppfyllda:

a) I och med ändringen införs eller utgår betydande villkor som, om de hade ingått i det ursprungliga upphandlingsförfarandet, skulle ha medfört att andra anbudssökande än de som ursprungligen valdes skulle ha getts tillträde eller att andra anbud än de som ursprungligen godkändes skulle ha godkänts, skulle ha medfört ytterligare deltagare i upphandlingsförfarandet eller inte skulle ha lett till att den vinnande anbudsgivaren valdes.

b) I och med ändringen ändras kontraktets ekonomiska jämvikt väsentligt till förmån för entreprenören på ett sätt som inte föreskrevs i det ursprungliga kontraktet.

c) I och med ändringen utvidgas kontraktets omfattning väsentligt.

KAPITEL II

Gemensam upphandling under bevakningslägen och krislägen för den inre marknaden

Artikel 39

Gemensamt upphandlingsförfarande

1. Kommissionen och en eller flera upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter enligt definitionen i artikel 4 i direktiv 2014/25/EU från de deltagande medlemsstaterna får genomföra ett gemensamt upphandlingsförfarande i enlighet med reglerna i artikel 168.2 i budgetförordningen i syfte att tillhandahålla kritiskt viktiga varor och tjänster eller krisnödvändiga varor och tjänster. Medlemsstaterna får fullt ut förvärva, hyra eller leasa den gemensamt upphandlade kapaciteten.

2. Deltagande i det gemensamma upphandlingsförfarandet ska vara öppet för alla medlemsstater, Eftastater och unionens kandidatländer liksom för Furstendömet Andorra, Furstendömet Monaco, Republiken San Marino och Vatikanstaten. Vid tillämpning av den här artikeln och artikel 41 ska de länderna anses vara deltagande medlemsstater om de beslutar att delta i den gemensamma upphandlingen.

3. Det gemensamma upphandlingsförfarandet ska föregås av en gemensam upphandlingsöverenskommelse mellan kommissionen och de deltagande medlemsstaterna i syfte att fastställa de praktiska arrangemangen för upphandlingen och tilldelningskriterierna, i enlighet med relevant unionsrätt.

4. Kommissionen ska informera Europaparlamentet om de gemensamma upphandlingsförfaranden som genomförs i enlighet med denna artikel och, på begäran, bevilja tillgång till de avtal som sluts till följd av dessa förfaranden, förutsatt att kommersiellt känsliga uppgifter, inbegripet affärshemligheter, affärsförbindelser och unionens intressen skyddas på ett adekvat sätt.

KAPITEL III

Medlemsstaternas upphandling under ett krisläge för den inre marknaden

Artikel 40

Samråd och samordning avseende medlemsstaternas enskilda upphandling

När krisläget för den inre marknaden har aktiverats enligt artikel 18 ska medlemsstaterna göra sitt yttersta för att informera varandra och kommissionen om pågående upphandlingsförfaranden avseende kritiskt viktiga varor och tjänster.

Innan medlemsstaterna inleder ett nytt upphandlingsförfarande i enlighet med direktiven 2014/24/EU och 2014/25/EU ska de

a) informera varandra om någon av sina upphandlande myndigheters eller upphandlande enheters avsikt att inleda upphandlingsförfaranden avseende kritiskt viktiga varor och tjänster,

b) samråda med de andra medlemsstaterna och kommissionen om det lämpligaste upphandlingssättet,

c) samordna sina upphandlingsförfaranden i en krissituation på den inre marknaden i en anda av solidaritet mellan medlemsstaterna.

Artikel 41

Exklusivitetsklausul

1. Under ett krisläge för den inre marknaden ska det i det avtal som reglerar kommissionens upphandling på en eller flera deltagande medlemsstaternas vägnar eller i deras namn eller den gemensamma upphandlingen mellan kommissionen och en eller flera deltagande medlemsstater, där så är lämpligt, ingå en exklusivitetsklausul, enligt vilken de deltagande medlemsstaterna förbinder sig att inte upphandla de krisnödvändiga varorna eller krisnödvändiga tjänsterna i fråga genom andra kanaler och att inte föra parallella förhandlingar.

Om det ingår en exklusivitetsklausul ska det i denna föreskrivas att de deltagande medlemsstaterna har rätt att inleda sitt eget upphandlingsförfarande för inköp av ytterligare kvantiteter av de krisnödvändiga varor eller krisnödvändiga tjänster som är föremål för den pågående gemensamma upphandlingen eller kommissionens upphandling på medlemsstaternas vägnar eller i deras namn på ett sätt som inte undergräver den pågående upphandlingen, förutsatt att kommissionen ger sitt samtycke och efter samråd med samtliga övriga deltagande medlemsstater. Begäran om ett sådant samtycke ska riktas till kommissionen, som ska vidarebefordra den till de andra deltagande medlemsstaterna för övervägande.

2. Exklusivitetsklausulen ska tillämpas med avseende på alla nya avtal, inbegripet särskilda avtal i ramavtal, som de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna i de deltagande medlemsstaterna skulle överväga att ingå under den tid som krisläget för den inre marknaden är aktiverat.

AVDELNING VI

DATASKYDD, KONFIDENTIALITET, SÄKERHETSBESTÄMMELSER OCH DIGITALA VERKTYG

Artikel 42

Skydd av personuppgifter

1. Denna förordning påverkar inte medlemsstaternas skyldigheter när de behandlar personuppgifter enligt förordning (EU) 2016/679 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG ([57]) om integritet och elektronisk kommunikation,

([57]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37).

eller kommissionens och, i förekommande fall, andra unionsinstitutioners, unionsorgans och unionsbyråers skyldigheter när de behandlar personuppgifter enligt förordning (EU) 2018/1725 inom ramen för sina ansvarsområden.

2. Personuppgifter får inte behandlas eller vidarebefordras utom i de fall där det är absolut nödvändigt för tillämpningen av denna förordning. I sådana fall ska villkoren i förordningarna (EU) 2016/679 och (EU) 2018/1725 tillämpas när så är lämpligt.

3. Om behandlingen av personuppgifter inte är absolut nödvändig för tillämpningen av de mekanismer som inrättas genom denna förordning ska personuppgifterna anonymiseras på ett sådant sätt att den registrerade inte kan identifieras.

Artikel 43

Konfidentialitet och säkerhetsbestämmelser rörande skyddet av mottagen information

1. Information som mottas till följd av tillämpningen av denna förordning ska enbart användas för det ändamål för vilket den begärdes.

2. Medlemsstaterna och kommissionen ska säkerställa skyddet av företags- och affärshemligheter och annan känslig och konfidentiell information som inhämtats och genererats vid tillämpningen av denna förordning, inklusive med avseende på rekommendationer och åtgärder som ska vidtas, i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.

3. Kommissionen får inte sprida vidare information som den har erhållit enligt denna förordning på ett sätt som kan leda till att en enskild ekonomisk aktör identifieras om spridningen av informationen skulle orsaka potentiell kommersiell skada för den ekonomiska aktören eller till att dess anseende skadas, eller leda till att företagshemligheter röjs.

4. Nämnden ska vara bunden av kommissionens säkerhetsbestämmelser för skydd av säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter och känsliga icke-säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.

5. Medlemsstaterna och kommissionen ska säkerställa att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som tillhandahållits eller utbytts inom ramen för denna förordning inte placeras på en lägre säkerhetsskyddsklassificeringsnivå eller upphör att vara säkerhetsskyddsklassificerade utan föregående skriftligt medgivande från den som uppgifterna kommer ifrån.

Artikel 44

Digitala verktyg

1. Senast den 29 maj 2026 ska kommissionen och medlemsstaterna, om det saknas lämpliga verktyg eller it-infrastrukturer, ta fram, underhålla och regelbundet uppdatera interoperabla digitala verktyg eller it-infrastrukturer som stöder målen för denna förordning. Sådana verktyg eller infrastrukturer ska utvecklas när det inte råder ett krisläge för den inre marknaden så att de snabbt och effektivt kan sättas in vid eventuella framtida krissituationer. De ska bland annat omfatta standardiserade, säkra och effektiva digitala verktyg för säker insamling och säkert utbyte av uppgifter, liksom en särskild gemensam digital portal eller webbplats där medborgare och företag kan hitta och lämna in formulär för anmälan, registrering och godkännande.

2. Kommissionen ska fastställa de tekniska aspekterna av sådana verktyg eller infrastrukturer genom genomförandeakter och om möjligt använda befintliga it-verktyg eller portaler. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 45.2.

AVDELNING VII

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 45

Kommitté

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté kallad *kommittén för krissituationer och resiliens på den inre marknaden*. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 8 i förordning (EU) nr 182/2011 jämförd med artikel 5 i den förordningen tillämpas.

Artikel 46

Rapport, översyn och utvärdering

1. Senast den 29 november 2029 och därefter vart femte år ska kommissionen göra en utvärdering av hur denna förordning fungerar och om hur effektiv den är och lägga fram en rapport om detta för Europaparlamentet och rådet.

2. Senast fyra månader efter avaktiveringen av bevakningsläget för den inre marknaden eller krisläget för den inre marknaden, beroende på vad som är tillämpligt, ska kommissionen dessutom göra en utvärdering av och lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om de åtgärder som genomförts enligt denna förordning med avseende på den kris som föranledde aktiveringen av det läget, i synnerhet om dessa åtgärders effektivitet.

3. De rapporter som avses i punkterna 1 och 2 ska vid behov åtföljas av relevanta lagstiftningsförslag.

4. De rapporter som avses i punkterna 1 och 2 ska särskilt inbegripa en utvärdering av följande:

a) Denna förordnings bidrag till att den inre marknaden har fungerat smidigt och effektivt, särskilt i fråga om den fria rörligheten för varor, tjänster och personer och undvikandet av olika nationella åtgärder som skulle leda till gränsrestriktioner.

b) De åtgärder som genomförts enligt denna förordning, inbegripet en bedömning av principen om icke-diskriminering och proportionalitetsprincipen, i synnerhet

   i) effekterna av de åtgärder som genomfördes under beredskapsfasen, i synnerhet åtgärder avseende stresstester, utbildning och krisprotokoll, digitala verktyg, resiliens och varutillgång,

   ii) effekterna av de åtgärder som genomfördes under bevakningsläget för den inre marknaden,

   iii) effekterna av de åtgärder som genomfördes under krisläget för den inre marknaden, särskilt på de grundläggande rättigheter som fastställs i stadgan, nämligen vad gäller näringsfriheten, friheten att söka arbete och att arbeta samt rätten till kollektivförhandlingar och kollektiva åtgärder, inbegripet strejkrätten.

c) Nämndens arbete, inbegripet dess arbete i förhållande till andra relevanta krisnödvändiga organ på unionsnivå, särskilt IPCR, myndigheten för beredskap och insatser vid hälsokriser och civilskyddsmekanismen.

d) Lämpligheten av kriterierna för aktivering av bevakningsläget för den inre marknaden eller krisläget för den inre marknaden, beroende på vad som är lämpligt.

5. Vid tillämpning av punkterna 1 och 2 ska medlemsstaternas behöriga myndigheter och nämnden på begäran tillhandahålla kommissionen information.

Vid behov får kommissionen också begära och inhämta all relevant specialkunskap eller vetenskaplig kunskap från relevanta unionsorgan och unionsbyråer.

Artikel 47

Ändringar av förordning (EG) nr 2679/98

Förordning (EG) nr 2679/98 ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 2 ska ersättas med följande:

”Artikel 2

Denna förordning inverkar inte på något sätt på utövandet av de grundläggande rättigheterna såsom de erkänns i medlemsstaterna och på unionsnivå, inklusive strejkrätt eller frihet att strejka eller att vidta andra åtgärder som omfattas av de särskilda systemen för relationerna mellan parterna på arbetsmarknaderna, i enlighet med nationell rätt eller praxis. Den inverkar inte på rätten att förhandla om och ingå kollektivavtal och, i händelse av intressekonflikter, att vidta kollektiva åtgärder för att försvara sina intressen, inbegripet strejkåtgärder.”

2. Följande artikel ska läggas till:

”Artikel 5a

1. Om det krisläge för den inre marknaden som definieras i artikel 3.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/2747 (*) har aktiverats i enlighet med artikel 18 i den förordningen, ska artiklarna 3, 4 och 5 i den här förordningen upphöra att vara tillämpliga på de krisnödvändiga varor som förtecknas i en genomförandeakt som har antagits enligt artikel 18.4 i den förordningen under den tid som krisläget för den inre marknaden varar.

2. Om punkt 1 i denna artikel är tillämplig påverkas inte skyldigheter som följer av den här förordningen före aktiveringen av krisläget på den inre marknaden i enlighet med förordning (EU) 2024/2747.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/2747 av den 9 oktober 2024 om inrättande av en ram med åtgärder relaterade till en krissituation på den inre marknaden och till resiliensen på den inre marknaden och om ändring av rådets förordning (EG) nr 2679/98 (akten om krissituationer och resiliens på den inre marknaden) (EUT L, 2024/2747, 8.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2747/oj).”

Artikel 48

Ikraftträdande och tillämpning

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 29 maj 2026.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Strasbourg den 9 oktober 2024.

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
R. METSOLA	BÓKA J.
Ordförande	*Ordförande*